

styczeń-luty 2017
nr 1/2017 (96)
ISSN 1642-6797

Gazeta UNIWERSYTECKA

pracowników i studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego

TEMAT NUMERU >>

- CZY TO JEST KUCHNIA NA MIARĘ XXI WIEKU?

W NUMERZE:

Z ŻYCIA UCZELNI

- NAGRODA DLA DOKTORANTA Z INSTYTUTU ARCHEOLOGII
- ŚLUBUJĘ UROCZYŚCIE

DO POCZYTANIA

- JUBILEUSZOWE TEMATY I PRETEKSTY

BADANIA NAUKOWE,
WYSTAWY, WYDARZENIA

- WSPARCIE DLA PSZCZELARZY Z PODKARPACIA

KONFERENCJE

- VIII INTERDYSCYPLINARNE PODKARPACKIE SPOTKANIA REUMATOLOGICZNE

STUDENCKI
UNIWERSYTET

- PRIMUS INTER PARES. LAUREACI MNiSW

UNIWERSYTECKIE SPOTKANIE OPŁATKOWE EMERYTÓW I RENCISTÓW UR (28 STYCZNIA 2017 R.)

Z ŻYCIA UCZELNI: UNIWERSYTECKIE SPOTKANIE OPŁATKOWE EMERYTÓW I RENCISTÓW UR (28 STYCZNIA 2017 R.) 2 • TA PRACA POŁĄCZYŁA LUDZI 3 • PROFESURA NA WYDZIALE BIOLOGICZNO-ROLNICZYM 5 • NAGRODA MINISTRA DLA PROF. CZESŁAWA PUCHALSKIEGO 5 • Dr hab. JAN BUCZEK 6 • Dr hab. ZBIGNIEW JAKUBEK 7 • Dr hab. IWONA KANIA 8 • Dr hab. AGNIESZKA MYSZKA 9 • NAGRODA DLA DOKTORANTA Z INSTYTUTU ARCHEOLOGII 10 • PROF. DR HAB. JAN RÓG W PLEJADZIE SOCJOLOGÓW 11 • ŚLUBUJĘ UROCZYŚCIE 12 • EGZAMIN Z JĘZYKA POLSKIEGO JAKO OBCEGO MOŻNA ZDAWAĆ RZESZOWSKIM 13 • DZIELIMY SIĘ SZTUKĄ - ARTYŚCI DLA EMILKI JASIC 14 • MIKOŁAJKOWO I BAJKOWO 15

DO POCZYTANIA: PROFESOR JERZY JARZĘBSKI GOŚCIEM ZAKŁADU LITERATURY STAROPOLSKIEJ I POLSKIEGO OŚWIECENIA 16 • WYDAWNICTWO UR POLECA 18 • SKAŁA TWARDA JAK POMNIK 19 • JUBILEUSZOWE TEMATY I PRETEKSTY 20 • CZY TO JEST KUCHNIA NA MIARĘ XXI WIEKU ? 21

BADANIA NAUKOWE, WYSTAWY, WYDARZENIA: KINO POGRANICZA ŚWIATÓW, CZYLI O TWÓRCZOŚCI TOMA TYKWERA 24 • WSPARCIE DLA PSZCZELARZY Z PODKARPACIA 25 • MAXI BLAHA O ELFRIEDE JELINEK I INGEBORG BACHMANN 27 • FORUM MEDIÓW REGIONALNYCH 28 • NAJLEPSZE PRACE ABSOLWENTÓW W WYDZIAŁOWEJ GALERII 29

KONFERENCJE: PAMIETAJĄC O TWÓRCZOŚCI WOJCIECHA KILARA 30 • VIII INTERDYSCYPLINARNE PODKARPACKIE SPOTKANIA REUMATOLOGICZNE 31 • ŻYWIENIE DECYDUJE O ZDROWIU 33

STUDENCKI UNIWERSYTET: PRIMUS INTER PARES. LAUREACI MNiSW 34 • ZAPAŁOWCY BYLI WE LWOWIE 37 • STUDENCI RADIOLOGII MAJĄ WŁASNE KOŁO NAUKOWE 38 • PRAKTYKI STUDENTEK FILOLOGII POLSKIEJ W PRESZOWIE 40

NA SPORTOWO: BYŁO ŚWIĄTECZNIE I SPORTOWO 41 • RZESZOWIANIE W KRYNICY 42

MAŁGORZATA
SŁOWIŃSKA-
CZURCZAK

TA PRACA POŁĄCZYŁA LUDZI

28. stycznia br. odbyło się tradycyjne już, zorganizowane przez Uczelnianą Komisję Socjalną, spotkanie noworoczne ludzi, którzy tworzyli Uniwersytet Rzeszowski, z władzami uczelni i zaproszonymi gośćmi. Prof. **Sylwester Czopek**, rektor oraz prof. **Marek Koziorowski**, prorektor ds. nauki i współpracy z zagranicą, swoją obecnością i słowami potwierdzili tylko, że to spotkania z osobami, które pracę zawodową mają już za sobą jest wyrazem ciągle trwających związków z uczelnią.

Były życzenia noworoczne od władz i osób z którymi nieraz przez kilka lat, codziennie, spotykali się emeryci i renciści, pracując w szkolnictwie wyższym. Łamanie się opłatkiem zasłużonej dla akademickiej społeczności licznej grupy pracowników, z różnych miejsc pracy, utwierdza w przekonaniu, że kontynuowanie stworzonej przed laty tradycji jest wartością ponadczasową. Dzielenia się dobrą nowiną z ludźmi, którzy przez

lata wspólnie pracowali jest wyrazem ponadczasowych więzi i okazją do przeżycia wielu wzruszeń, wspomnień i podziękowań.

Spotkanie w salach Hotelu Prezydenckiego poprzedziła msza św. w uniwersyteckim kościele, w intencji pracowników UR.

W świąteczny nastrój wprowadziła zebranych grupa wokalnie-instrumentalna „Resovii Saltans”. Serdeczne rozmowy, okazywane wyrazy uznania, szacunku i życzliwości ze strony władz UR stworzyły niezwykle miłą atmosferę, a ks. **Janusz Kosior** - proboszcz kościoła akademickiego, swoim udziałem w spotkaniu uczynił uroczystą.

Bardzo miłym akcentem świątecznego spotkania było wręczenie kwiatów najstarszej emerytce, 98-letniej pani Zofii Zawadzkiej, która systematycznym uczestnictwem w uczelnianych wydarzeniach wskazuje sposoby na aktywne życie, na emeryturze.

Fot. M. Świącicki

Z OBRAD SENATU

W grudniu posiedzenie Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego odbyło się w trzeci czwartek miesiąca (**15.12.2016 r.**).

Prowadzący obrady JM Rektor prof. dr hab. Sylwester Czopek poddał pod głosowanie wniosek o nadanie tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu Rzeszowskiego Profesorowi Janowi Miodkowi oraz projekt dotyczący wszczęcia procedury nadania tej godności Profesor Ricie Süßmuth. Wnioski te zostały zaaprobowane przez obradujące gremium.

Głosowano także nad zatwierdzeniem korekty planu rzeczowo-finansowego Uniwersytetu Rzeszowskiego na 2016 r., a także prowizorium budżetowym na rok 2017 r. Projekty tych uchwał rekomendowane były przez kwesor UR oraz Komisję ds. Budżetu i Finansów.

Senat podjął także uchwałę stwierdzającą dostosowanie profili i programów kształcenia na kierunkach studiów prowadzonych na Uniwersytecie Rzeszowskim.

W grupie uchwał dotyczących kształcenia znalazła się także sprawa utworzenia na Wydziale Filologicznym, studiów podyplomowych *bibliotekoznawstwo i informacja naukowa*.

W sprawach osobowych pozytywnie zaopiniowano wnioski o zatrudnienie na stanowisku profesora nadzwyczajnego: dr hab. Izabeli Sadowskiej-Bartosz (na Wydziale Biologiczno-Rolniczym) oraz dr hab. Marii Krauz i dr hab. Ewy Oronowicz-Kidy (na Wydziale Filologicznym).

Na koniec, zgodnie z tradycją przed zbliżającymi się świętami, zebrani uroczystie połamali się opłatkiem.

Uroczyste wręczenie studentom Uniwersytetu Rzeszowskiego dyplomów potwierdzających przyznanie stypendiów Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego za wybitne osiągnięcia na rok akademicki 2016/2017 zainaugurowało posiedzenie styczniowego Senatu (**26.01.2017 r.**).

Prowadzący obrady prof. dr hab. Marek Koziarowski, prorektor ds. nauki i współpracy z zagranicą wręczając dy-

plomy sześciu stypendystom, podkreślił, że ich postawa jest dla społeczności UR szczególnym powodem do dumy oraz dowodem na to, że nauka to nie tylko wyzwanie, ale także źródło prawdziwej satysfakcji.

W dalszej części obrad jednomyślnie podjęta została uchwała w sprawie stanowiska środowiska akademickiego UR wobec narastającej fali agresji na tle narodowościowym, zwłaszcza ostatniego incydentu – pobicia na terenie miasteczka akademickiego przy ulicy Cichej w Rzeszowie studentów pochodzących z Ukrainy.

Zatwierdzono również kalendarium składania wniosków, przez poszczególne jednostki, o uprawnienia akademickie.

Wyzwania, wynikające z nowego algorytmu podziału dotacji podstawowej przedstawił w swym wystąpieniu dr hab. prof. UR Grzegorz Ślusarz, prorektor ds. finansów i organizacji w UR. W sprawach dydaktycznych zatwierdzono m.in. uchwałę o utworzeniu, na Wydziale Biologiczno-Rolniczym, studiów podyplomowych: rolnictwo dla absolwentów nierolniczych studiów wyższych.

W sprawach kadrowych pozytywnie zaopiniowano wnioski: o zatrudnienie na stanowisku profesora zwyczajnego prof. dra hab. Zdzisława Budzyńskiego (na Wydziale Socjologiczno-Historycznym), a także zatrudnienie na stanowisku profesora nadzwyczajnego: dr hab. Romy Durak i dra hab. inż. Macieja Balawejdera (na Wydziale Biologiczno-Rolniczym), dra hab. prof. UR Stanisława Domoradzkiego i dra hab. Pawła Jakubczyka (na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym), dra hab. Janusza Gajdy (na Wydziale Medycznym), dra hab. Zbigniewa Jakubka (na Wydziale Muzyki), dra hab. Tomasza Bochnaka (na Wydziale Socjologiczno-Historycznym), dr hab. Anny Grzywacz i dra hab. Piotra Gronka (na Wydziale Wychowania Fizycznego, na II etacie) oraz dra hab. Tomasza Duraka w Pozawydziałowym Zamiejscowym Instytucie Biotechnologii Stosowanej i Nauk Podstawowych.

Małgorzata Dworak

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

NAGRODA MINISTRA DLA PROF. CZESŁAWA PUCHALSKIEGO

9 grudnia 2016 roku w Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN w Warszawie zgromadzili się laureaci nagród ministra nauki i szkolnictwa wyższego za 2016 rok. To wyróżnienie przyznawane jest corocznie za wybitne sukcesy naukowe lub naukowo-techniczne, za osiągnięcia w opiece naukowej i dydaktycznej, za kształt dorobku naukowego oraz za osiągnięcia organizacyjne. Dla najwybitniejszych są nagrody I stopnia, minister nagradza też nagrodami II stopnia. Kandydatów do nagród zgłaszają rady naukowe, rady wydziałów lub organy reprezentujące inne jednostki naukowe, organizacje pozarządowe działające na rzecz nauki oraz prezes i poszczególne komitety Polskiej Akademii Nauk.

Podczas wręczenia nagród wicepremier Jarosław Gowin, minister nauki i szkolnictwa wyższego, powiedział, że wybitni polscy naukowcy są gwarantem budowy prawdziwie innowacyjnej gospodarki, a laureaci zgromadzeni na sali stanowią o przyszłości kraju.

W tym roku za osiągnięcia organizacyjne wyróżniono 4 osoby. Nagrodą I stopnia wyróżniono prof. dra hab. inż. **Czesława Puchalskiego**, obecnie dziekana Wydziału Biologiczno-Rolniczego, przez dwie poprzednie kadencje prorektora UR do spraw finansowych i rozwoju uczelni.

L.B.

Fot. Archiwum MNiSW

PROFESURA NA WYDZIALE BIOLOGICZNO-ROLNICZYM

9 stycznia 2017 r. Andrzej Duda – Prezydent RP nadał dr. hab. inż. prof. UR CZESŁAWOWI PUCHALSKIEMU tytuł naukowy profesora nauk rolniczych. Prof. Puchalski jest absolwentem Wydziału Techniki Rolniczej AR w Lublinie, doktorat z zakresu nauk rolniczych obronił w 1995 r. Habilitacja w 1995 r. W tej kadencji jest dziekanem Wydziału Biologiczno-Rolniczego UR.

Sylwetkę prof. Czesława Puchalskiego przedstawimy po uroczystości w Kancelarii Prezydenta RP i wręczeniu profesorskiej nominacji.

Dr hab. JAN BUCZEK

JAN BUCZEK od 2006 roku pracuje w Katedrze Produkcji Roślinnej na Wydziale Biologiczno-Rolniczym Uniwersytetu Rzeszowskiego. Jest absolwentem Wydziału Ekonomii rzeszowskiej Filii Akademii Rolniczej w Krakowie, na którym w marcu 1993 roku podjął pracę jako asystent w Katedrze Technologii Produkcji Rolniczej. Stopień naukowy doktora nauk rolniczych w zakresie agronomii uzyskał w 2000 roku na podstawie rozprawy *Zawartość metali ciężkich w glebie i roślinach wzdłuż szlaków komunikacyjnych południowo-wschodniej Polski*.

Zainteresowania naukowe dra hab. inż. Jana Buczka skoncentrowane są na problematyce technologii produkcji roślin zbożowych, ze szczególnym uwzględnieniem warunków siedliskowych i wielu czynników agrotechnicznych wpływających na plonowanie zbóż ozimych i jarych uprawianych w siewie czystym, mieszanek zbożowych o różnym składzie komponentów, roślin bobowatych i rzepaku. Kolejnym zagadnieniem są badania dotyczące możliwości ograniczania stosowania środków chemicznych do odchwaszczania plantacji pszenicy. Wychodzą one naprzeciw wprowadzonemu obligatoryjnemu stosowaniu w produkcji roślinnej zasad integrowanej ochrony roślin.

W dorobku dra hab. inż. J. Buczka są też wątki obejmujące problem zanieczyszczenia środowiska rolniczego i badania dotyczące zagospodarowania oraz kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej województwa podkarpackiego. Badania te zaowocowały realizacją współautorskiego projektu UE pt. *Innowacje w technologiach roślinnych podstawą kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej przez samorząd terytorialny*. Efektem prowadzonych badań było opublikowanie kilku oryginalnych prac naukowych dotyczących oszacowania bilansu materii organicznej w województwie podkarpackim i wskazania możliwości jego zrównoważenia poprzez nawożenie słomą, ze względu na niewystarczające wykorzystywanie nawozów organicznych.

Od 2011 roku przedmiotem szczególnego zainteresowania Jana Buczka są badania w zakresie doskonalenia technologii produkcji pszenicy, zwłaszcza jej nowych odmian mieszańcowych, wchodzących dopiero do uprawy w Polsce po zarejestrowaniu w 2016 roku przez COBORU pierwszej hybrydowej odmiany Hybery oraz uprawianych już odmian z unijnego katalogu CCA. Badania te prowadzone w ramach grantu NCN wniosły szereg informacji zarówno do piśmiennictwa naukowego, jak i praktyki rolniczej z zakresu podstaw uprawy oraz cech jakościowych pszenic hybrydowych. Ciekawym osiągnięciem było wykazanie w ziarnie odmiany mieszańcowej Hymack niższych zawartości wywołujących alergię pokarmową podjednostek białek glutenowych typu α/β , γ i ω -gliadyn. Jak mówi dr hab. inż. J. Buczek, „odmiany hybrydowe pszenicy w zasadzie nie powinny konkurować z odmianami populacyjnymi na glebach najlepszych, ale powinny być alternatywą na glebach średnich i wypierać z uprawy gorsze jakościowo gatunki zbóż i odmiany pszenicy populacyjnej”. Rezultaty tych badań zostały przedstawione w cyklu prac opublikowanych w czasopiśmie „Acta Agrophisica”, „Annales UMCS E”, „Fragmenta Agronomica”, „Nauka. Przyroda. Technologie” czy „Plant Soil Environment” i „Journal of Elementology”.

16 listopada 2016 roku na Wydziale Biologiczno-Rolniczym Uniwersytetu Rzeszowskiego odbyło się posiedzenie komisji habilitacyjnej w sprawie przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego. Wynikiem posiedzenia było podjęcie uchwały o nadaniu stopnia doktora habilitowanego dr. inż. Janowi Buczkowi. Rada Wydziału Biologiczno-Rolniczego 8 grudnia ub. roku podjęła uchwałę o nadaniu dr. inż. Janowi Buczkowi stopnia doktora habilitowanego nauk rolniczych w dyscyplinie agronomii. Jest to pierwsza habilitacja w historii tego Wydziału. Stopień został nadany na podstawie oceny ogólnego dorobku naukowego oraz obejmującego cykl publikacji zatytułowanych *Ocena wybranych czynników agrotechnicznych w efektywności uprawy form jarych i ozimych pszenicy*.

Dorota Bobrecka-Jamro

Dr hab. ZBIGNIEW JAKUBEK

ZBIGNIEW JAKUBEK, nauczyciel akademicki na Wydziale Muzyki Uniwersytetu Rzeszowskiego jest absolwentem Akademii Muzycznej w Katowicach. Posiada dwa dyplomy istniejącego wówczas jedynego w Polsce Wydziału Jazzu i Muzyki Rozrywkowej w dwóch specjalnościach: w klasie fortepianu oraz kompozycji i aranżacji. Urodzony we Wrocławiu, już na etapie Państwowej Ogólnokształcącej Szkoły Muzycznej I stopnia wykazywał zainteresowania muzyką jazzową, pilnie ucząc się gry na fortepianie i klawirze. Środowisko wrocławskie bardzo temu sprzyjało dzięki tradycjom jazzowym tego miasta. Nadal wizytówką Wrocławia jest festiwal o długoletniej tradycji – *Jazz nad Odrą*. To właśnie tam (w 1976 roku) wystąpiła znakomita formacja Buddy Rich Killer Force, a koncert ten był jednym z tych, który zdecydował o wyborze przyszłości młodego, wówczas czternastoletniego muzyka. Po zmianie miejsca zamieszkania i osiedleniu się w Tyczynie Zbigniew Jakubek kontynuował naukę w rzeszowskim Państwowym Liceum Muzycznym. Okres studiów w katowickiej Akademii Muzycznej to czas intensywnej nauki, poznawania środowiska i fascynacji m.in. muzyką fusion. W okresie studiów współtworzył wiele zespołów, zdobywając wraz z nimi pierwsze laury: Grand Prix *Festiwalu Jazz Juniors* (1984) – z zespołem Still Another Sextet, rok później Grand Prix *Festiwalu Jazz nad Odrą* z formacją, dzięki której stał się rozpoznawalny i współpracował przez 30 lat – Walk Away. W zespole tym grali tylko studenci katowickiego Wydziału Jazzu i Muzyki Rozrywkowej. Również w tym okresie rozpoczął trwającą do dziś współpracę z różnymi orkiestrami, m.in. Kukła Band, Alex Band, Big-Band Pieregórólki oraz Warszawska Orkiestra Radiowa. Ma na koncie ponad tysiąc koncertów, wziął udział w kilkudziesięciu festiwalach, ponad dwudziestokrotnie w festiwalach polskiej piosenki w Opolu i Sopocie.

Od 2003 roku Zbigniew Jakubek jest nauczycielem akademickim na Uniwersytecie Rzeszowskim. Wówczas prof. Marta Wierzbieniec zaproponowała znanemu już dobrze muzykowi pracę w Instytucie Muzyki UR. Akademickie awanse to obroniona rozprawa doktorska w 2008 roku oraz (w 2016 roku) przewód habilitacyjny na wrocławskiej Akademii Muzycznej.

Na Wydziale Muzyki UR dr hab. Zbigniew Jakubek był jednym z inicjatorów uruchomienia w 2015 roku kierunku *jazz i muzyka rozrywkowa*. Jest orędownikiem rozwoju tego kierunku i dbałości o atrakcyjność i jakość kształcenia. Jako dydaktyk wnosi ponad 30 lat praktyki scenicznej, a więc olbrzymie doświadczenie w sferze wykonawczej, kompozytorskiej i aranżacyjnej.

Dr hab. Zbigniew Jakubek jest wykładowcą i organizatorem warsztatów muzycznych, a także jurorem wielu konkursów. Koncertował w ponad 30 krajach, na kilku kontynentach, od Indonezji po Kanadę. Pośród znanych nazwisk polskiej sceny, z którymi wspólnie koncertował, są: Ewa Bem, Grażyna Łobaszewska, Urszula Dudziak, Lora Szafran i Krystyna Prońko. Współpracował ze znakomitymi zagranicznymi artystami: Chesterem Thompsonem (Genesis), Cindy Blackman – Santana (Lenny Kravitz), Carminem Appice (Jeff Beck, Ozzy Osbourne, Pink Floyd), Erikiem Marienthalem i Frankiem Gambale (obaj Chick Corea Electric Band), jak również z wieloma innymi. Wspierał telewizyjne produkcje: „Taniec z Gwiazdami”, „Must be the Music”, „Jak Oni Śpiewają”, w którym wspólnie z Jackiem Piskorzem prowadził orkiestrę. Na koncie posiada ponad 45 wydawnictw płytowych z jego udziałem. Wielokrotnie nagradzany głosami czytelników czasopisma „Jazz Forum” w kategoriach „Zespół Elektryczny Roku”, „Fortepian” oraz „Syntezytor”. Laureat Nagrody Artystycznej Młodych im. S. Wyspiańskiego (II stopnia, 1988 rok) za „Osiągnięcia w Dziedzinie Jazzowej”.

Fot. P. Krzywicki

Dr hab. AGNIESZKA MYSZKA

AGNIESZKA MYSZKA – językoznawca i logopeda; absolwentka filologii polskiej na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie (1995 rok) i studiów podyplomowych na kierunku logopedia na UMCS w Lublinie. Z Wyższą Szkołą Pedagogiczną, a potem z Uniwersytetem Rzeszowskim jest związana od 1996 roku. Pracowała jako asystent w Zakładzie Polszczyzny Historycznej i Dialektologii, pod kierunkiem prof. dr hab. Barbary Greszczuk przygotowała rozprawę doktorską zatytułowaną *Monografia toponimiczna powiatu strzyżowskiego* (2004 rok). Tematyka pracy wpisala się w nurt badań onomastycznych, które kontynuuje do dziś, a dotyczyła analizy nazw własnych niewielkich obiektów geograficznych: wsi, ich części, terenów rolniczych (pól, pastwisk, nieużytków), lasów, gór i rzek.

Po uzyskaniu stopnia doktora Agnieszka Myszka została adiunktem w Zakładzie Języka Polskiego, w którym pracuje do dziś. Jej badania naukowe koncentrują się na analizach różnych kategorii nazw własnych: antroponimów, toponimów, urbanonimów, a także nazw własnych w utworach literackich. Jest autorką dwóch monografii z tego zakresu (*Toponimia powiatu strzyżowskiego* oraz *Urbanonimia Rzeszowa. Językowo-kulturowy obraz miasta*), współautorką trzeciej (*Nazwy ulic Rzeszowa. Historia i współczesność*) oraz autorką kilkunastu artykułów publikowanych w czasopismach i monografiach w Polsce i za granicą (Drohobycz, Preszów, Bratysława, Kijów). W swoich pracach analizowała nie tylko strukturę, semantykę i motywację nazw, ale także socjologiczne aspekty imiennictwa (motywy wyboru imion, przyczyny wariacji formalnej i leksykalnej nazw, formy patronimiczne i marytonimiczne itp.). Analizowała rolę metafory i metonimii w przewiskach, apelatywizację w nazwach, dawne i nowe bazy motywacyjne i ich ewolucję, zależność formalną onimów od sytuacji komunikacyjnej. Ostatnio przedmiotem opisu w jej pracach stały się aspekty kulturowe nazw własnych.

Poza analizami onomastycznymi dr hab. A. Myszka zajmuje się aspektami dydaktycznymi badań historyczno-językowych. Jest współautorką podręcznika akademickiego (*Na tropach przeszłości języka. Fonetyka*) i kilku artykułów dotyczących zakresu i sposobów wprowadzania wiedzy dotyczącej przeszłości języka polskiego do programów szkolnych, problemów terminologicznych i metodologicznych, sposobów przygotowywania materiałów dydaktycznych. Łącząc zainteresowania logopedyczne z językoznawczymi, prowadzi badania ortofoniczne obejmujące analizę wad wymowy i błędów wymowy, normatywnej i nienormatywnej artykulacji głosek dentalizowanych i przyczyn tego zjawiska, a także zaburzeń płynności mowy. Jest redaktorem serii wydawniczej *Głos – język – komunikacja*, poświęconej różnym aspektom zaburzeń komunikacji.

Dotychczas uczestniczyła w 25 konferencjach naukowych w Polsce i za granicą, ponadto prezentowała postery w Polsce i za granicą (Holandia). Jest też organizatorem sześciu ogólnopolskich konferencji naukowych i kilku lokalnych sesji. Odbyła siedem staży naukowych i dydaktycznych, krajowych i zagranicznych (Włochy, Portugalia, Brazylia, Finlandia). Owocem wszystkich wyjazdów stażowych jest trwająca do dziś współpraca: wyjazdy na konferencje naukowe, publikacje, wykłady gościnne, wspólne projekty badawcze, kursy językowe (np. dla Brazylijczyków).

A. Myszka wypromowała wielu magistrów i licencjatów, była także promotorem prac dyplomowych na studiach podyplomowych oraz promotorem pomocniczym w przewodzie doktorskim otwartym na Uniwersytecie Jana Kochanowskiego w Kielcach. Sporo czasu i uwagi poświęca na działalność administracyjną i dydaktyczną, m.in. od ośmiu lat prowadzi podyplomowe studia logopedii, a od trzech – neurologopedii. W ramach współpracy ze środowiskiem jeździ z wykładami do szkół, współpracuje z Podkarpackim Centrum Edukacji Nauczycieli (jako recenzent „Kwartalnika Edukacyjnego”). Jest także członkiem komitetu redakcyjnego czasopisma „Logopedia Silesiana” wydawanego na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach. Obecnie pełni obowiązki dyrektora Instytutu Filologii Polskiej UR.

8 grudnia 2016 roku Rada Wydziału Filologicznego UR podjęła uchwałę o nadaniu jej stopnia doktora habilitowanego w zakresie językoznawstwa na podstawie osiągnięcia zatytułowanego *Urbanonimia Rzeszowa w ujęciu językowym i kulturowym* (2 monografie i cykl artykułów). Jest to pierwsza habilitacja na Wydziale Filologicznym po uzyskaniu przez Wydział w 2015 roku prawa nadawania stopnia doktora habilitowanego w zakresie językoznawstwa.

Zenon Ożóg

Dr hab. IWONA KANIA

IWONA KANIA studia magisterskie i doktoranckie ukończyła na Wydziale Biologii i Ochrony Środowiska Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Stopień doktora nauk biologicznych uzyskała z wyróżnieniem na podstawie dysertacji wykonanej w Katedrze Zoologii UŚ w Katowicach, tam też przewód habilitacyjny.

Dr hab. prof. UR Iwona Kania jest jednym z nielicznych specjalistów z zakresu paleontologii i ewolucji muchówek na świecie.

Badania naukowe prowadzone przez dr hab. prof. UR Iwonę Kanię obejmują obecnie głównie studia taksonomiczne i filogenetyczne ze szczególnym uwzględnieniem muchówek należących do infrarzędu Tipulomorpha (Diptera: Nematocera), zajmuje się ich ewolucją, paleobioróżnorodnością, paleobiogeografią oraz paleoekologią. Jest autorką publikacji ujmujących wyniki przeprowadzonych przez nią badań nad kopalnymi muchówkami z rodziny sygaczowatych (Limoniidae). Obecnie ta rodzina muchówek jest bardzo liczna, obejmuje około jedenastu tysięcy gatunków. Przeprowadzone badania pozwoliły na uzupełnienie wiedzy na temat wcześniej opisanych taksonów, opisanie nowych dla nauki taksonów różnej rangi, a także przedstawienie pokrewieństw pomiędzy gatunkami znanymi z bursztynu bałtyckiego oraz pomiędzy rodzajami w obrębie podrodziny Limoniinae.

Dr hab. prof. UR Iwona Kania prowadzi także badania nad fosylnymi muchówkami zachowanymi w postaci inkluzji w jednych z najstarszych żywic kopalnych świata, sprzed około 146–130 milionów lat, takich jak kredowe bursztyny: libański, hiszpański i birmański. Ponadto kontynuuje badania paleontologiczne nad materiałami pochodzącymi ze skał osadowych, stosując nowoczesne metody oraz techniki badawcze umożliwiające analizę struktur dotychczas niebadanych. Efektem tego typu analiz była m.in. szczegółowa charakterystyka kredowych mszyc (Hemiptera: Aphidomorpha) z syberyjskiego stanowiska Bajsa. Opisała ponad 100 taksonów różnej rangi, w tym 1 podrodzinę i 12 nowych dla nauki rodzajów.

Współpracuje z naukowcami z wielu ośrodków, w tym z Instytutu Systematyki i Ewolucji Zwierząt Polskiej Akademii Nauk w Krakowie oraz z badaczami z Uniwersytetu Śląskiego i Uniwersytetu Gdańskiego. Prowadzi także szeroką współpracę z ośrodkami zagranicznymi. Jest też członkiem zespołu badawczego powołanego w ramach międzynarodowego projektu pt. „Amber: An Exceptional Record of Cretaceous Forests at the Rise of Modern Terrestrial Ecosystems” finansowanego przez rząd Hiszpanii. Jest koordynatorem projektu pt. „Owady w dolnokredowym bursztynie libańskim – ich taksonomia, paleobioróżnorodność i ewolucja” prowadzonego w ramach umowy o współpracę zawartej pomiędzy Uniwersytetem Rzeszowskim i Uniwersytetem Libańskim.

Dr hab. prof. UR Iwona Kania wielokrotnie prowadziła badania naukowe poza granicami kraju, m.in. w Rosji, Danii, Francji, Hiszpanii i Niemczech. Ich wyniki prezentowała m.in. podczas posiedzeń Światowej Rady Bursztynu oraz na międzynarodowych kongresach dipterologicznych i paleontologicznych w Chinach, Libanie, Wielkiej Brytanii, Niemczech, Hiszpanii, była także współorganizatorem dwóch z nich.

Jest autorką i współautorką kilkudziesięciu publikacji naukowych, w tym opublikowanych m.in. w takich czasopismach jak „PLoS ONE”, „Zoological Journal of the Linnean Society” oraz obszernej monografii naukowej poświęconej kopalnym mszycom z rodziny Palaeoaphididae. Prace te były wielokrotnie cytowane w polskich i zagranicznych czasopismach. Wiele razy była recenzentem prac dla takich czasopism, jak „Palaeontologia Electronica”, „Cretaceous Research”, „Palaeodiversity”, „Zootaxa” i „Historical Biology”. Od 2008 roku prowadzi wykopaliska paleontologiczne we fliszu podkarpackim na stanowisku Hermanowa, wspólnie z dr. Tomášem Přikrylem (Institute of Geology, Academy of Sciences of the Czech Republic, Praga). Zebrana została kolekcja naukowa ponad 500 okazów kopalnych ryb, która jest zdeponowana w Pracowni Paleontologii Katedry Biologii Środowiska Uniwersytetu Rzeszowskiego. Materiały z tej kolekcji pozwoliły na opis nowego dla nauki gatunku *Propercarina problematica*, a także przeprowadzenia rewizji gatunków wcześniej opisanych.

Ludwik Borowiec

Fot. M. Świącicki

LUDWIK BOROWIEC

NAGRODA DLA DOKTORANTA Z INSTYTUTU ARCHEOLOGII

8 grudnia 2016 roku w sali Senatu Uniwersytetu Warszawskiego zebrali się laureaci X edycji konkursu *Teraz Polska. Promocja i rozwój* na najlepszą pracę magisterską o tematyce promocji, konkurencyjności i innowacyjności kraju. **Wśród laureatów był Paweł Kocańda, doktorant Instytutu Archeologii Uniwersytetu Rzeszowskiego i absolwent kierunku muzeologia.** Otrzymał on od kapituły konkursu wyróżnienie za pracę magisterską *Rezerwaty archeologiczno-architektoniczne jako muzea prezentujące relikty architektury in situ na wybranych przykładach z terenu Podkarpacia*, której pro-

motorem był dr hab. prof. UR **Tadeusz Zych**. Wśród 11 laureatów najlepszych prac magisterskich byli też przedstawiciele innych uczelni: Uniwersytetu Warszawskiego, Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu, Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica w Krakowie, Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie oraz Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu. Celem pracy *Rezerwaty archeologiczno-architektoniczne jako muzea* jest analiza sposobów prezentacji pozostałości archeologiczno-architektonicznych w miejscu swego odkrycia, a więc *in situ*, na przykładzie wybranych obiektów i placówek

muzealnych z obszaru województwa podkarpackiego. W pracy autor uwzględnił różne rodzaje zabytków architektury oraz metody ich prezentacji. Wśród tych pierwszych znalazły się relikty budowli przedromańskich z Przemyśla, ruiny zamków w Odrzykoniu, Manastercu i Sanoku, podziemne trasy turystyczne w Jarosławiu i Rzeszowie, a także zabytki sakralne. Głównymi metodami ekspozycji opisywanych obiektów są rekonstrukcja, adaptacja, trwała ruina, zarys na powierzchni oraz częściowa nadbudowa. Analiza zagadnienia poprzedzona jest rozdziałami wstępnymi na temat historii zainteresowań zabytkami architektury na przestrzeni wieków. We wnioskach umieszczono natomiast ocenę prezentowanych metod. Konkurs *Teraz Polska. Promocja i rozwój* organizowany jest od 2007 roku. Do tej pory nagrodzono ponad 100 laureatów rywalizacji o tytuł najlepszej pracy magisterskiej. W 2006 roku autorzy najlepszych prac otrzymali nagrody główne oraz specjalne o łącznej wartości 50 tysięcy złotych. Fragmenty wszystkich wyróżnionych prac zostaną opublikowane w e-booku *Teraz Polska. Promocja i rozwój*.

Fot. Archiwum Instytutu Archeologii

KRYSTYNA
LEŚNIAK-
-MOCZUK

PROF. DR HAB. JAN RÓG W PLEJADZIE SOCJOLOGÓW

We Lwowie nakładem wydawnictwa NOWYJ CBIT-2000 ukazała się w 2016 roku publikacja pt.: *Istoria socjologicznej dumki. Nawczalnij encyklopedicznij słownik-dowidnik* (686 stron) pod redakcją naukową socjologa, profesora B.M. Piczi. Publikację firmuje Sociologiczna asociacja Ukrainy Lwiwskje obłasnie widdiliennja CAY. W sześciu rozdziałach zamieszczono krótkie biografie 24 przedstawicieli przednaukowej socjologii, 160 socjologów z Europy, 83 z USA i Kanady, 29 z Rosji i Białorusi, 130 z Ukrainy oraz 9 z Izraela, Indii, Chin i Japonii.

Wyróżnieni współcześni polscy socjologowie to: Janusz Mariański, Janusz Mucha, Stefan Nowak, Jan Adam Róg, Jan Sowa, Antoni Sułek, Jan Szczepański, Marek Szczepański, Piotr Sztompka, Jan Turowski, Jerzy Wiatr.

Prof. dr hab. Jan Róg, profesor zwyczajny w Zakładzie Socjologii Organizacji i Zarządzania Instytutu Socjologii UR, jest doctorem honoris causa Uniwersytetu Europejskiego w Krzywym Rogu. Na Uniwersytecie tym kierował międzynarodowym projektem badawczym na temat motywowania do pracy w nowoczesnych organizacjach. Prowadził tam również wykłady. Wykładał także na uniwersytetach w Kijowie, Odessie, Sewastopolu, Ołomuńcu, Ostrawie, Opawie, Uściu nad Łabą, Berlinie i Frankfurt nad Odrą.

Jego główne zainteresowania naukowe koncentrują się wokół kulturowych uwarunkowań wprowadzania innowacji i motywacji w zakładach pracy. W Polskiej Komisji Akredytacyjnej jest ekspertem w zakresie socjologii.

Od września 2016 r. do stycznia br. sześć osób uzyskało na Uniwersytecie Rzeszowskim stopień doktora habilitowanego. Podczas uroczystości w dniu 30 stycznia promowano dorobek naukowy dra hab. inż. Jana Buczka, dr hab. Agnieszki Myszk, dra hab. Marka Florka, dra hab. Piotra Berdowskiego, dra hab. Miłosa Jacova oraz dr hab. Wioletty Zawitkowskiej.

LUDWIK BOROWIEC

ŚLUBUJĘ UROCZYŚCIE

30 stycznia br. podczas uroczystej promocji doktorskiej, po złożeniu stosownego ślubowania, 24 osoby otrzymały dyplomy potwierdzające uzyskanie doktoratu na Uniwersytecie Rzeszowskim.

Z Wydziału **Biologiczno-Rolniczego**: dr Andrzej Wojton, dr inż. Marta Gargała-Polar, dr inż. Magdalena Odrzywolska-Hasiec i dr Sabina Galiniak.

Z Wydziału **Filologicznego**: dr Lucyna Rogóż, dr Rafał Mazur, dr Marzena Matyka, dr Karolina Mazur, dr Paweł Migut, dr Magdalena Trinder i dr Katarzyna Woś.

Z Wydziału **Medycznego**: dr Justyna Kosydar-Bochenek, dr Marzena Jędrzejczyk-Cwanek, dr Katarzyna Jabłońska-Sudoł i dr Lidia Maria Czyż.

Prof. dr hab. Sylwester Czopek, rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego, dwóm osobom przyznał nagrody indywidualne I stopnia (za uzyskanie tytułu profesora).

Rektor wyróżnił prof. dra hab. inż. **Czesława Puchalskiego** (Wydział Biologiczno-Rolniczy) i prof. dra hab. **Janusza Skowrona** (Wydział Muzyki). Nagrody indywidualne II stopnia (za uzyskanie stopnia doktora habilitowanego) otrzymało siedem osób: dr hab. Izabela Sadowska-Bartosz, dr hab. Maciej Bala-wejder, dr hab. Marek Delong, dr hab. Paweł Jakubczyk, dr hab. Zbigniew Jakubek, dr hab. Leszek Pawlikowicz i dr hab. Krzysztof Żarna. Ich habilitacje przeprowadzono poza Uniwersytetem Rzeszowskim.

Z Wydziału **Socjologiczno-Historycznego**: dr Paulina Kucharska-Budzik, dr Krzysztof Bruzda, dr Remigiusz Rogosz, dr Andrzej Król, dr Kinga Szostak, dr Jolanta Ślęzak-Gotkowska, dr Daniel Wójcik, dr Arkadiusz Więch i dr Grzegorz Wrona.

Zgodnie z akademickim ceremoniałem doktorzy złożyli ślubowanie i otrzymali od promotorów birety doktorskie dyplomy. W uroczystości uczestniczyły ro-

dziny i bliscy promowanych. Decyzją władz UR czwórce doktorów wręczono dokumenty potwierdzające uzyskanie nagrody indywidualnej II stopnia. Dra Michała Kępskiego nagrodzono za wyróżnioną pracę doktorską i uzyskanie doktoratu przed 30 rokiem życia. Za wyróżnione na wydziałach prace doktorskie nagrodzono: dr Martę Gargałę-Polar, dr Justynę Kosydar-Bochenek i dr Karolinę Przednowek.

Fot. M. Świąćicki

DANUTA
HEJDA

EGZAMIN Z JĘZYKA POLSKIEGO JAKO OBCEGO MOŻNA ZDAWAĆ NA UNIWERSYTECIE RZESZOWSKIM

12 listopada 2015 roku znowelizowana została *Ustawa o języku polskim*. Wprowadziła ona nowe zasady przeprowadzania państwowych egzaminów certyfikacyjnych z języka polskiego jako obcego. Działająca od 2004 roku Państwowa Komisja Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego (PKPZJPjO) zakończyła, po dwunastu latach, działalność. W jej miejsce powołano Państwową Komisję do spraw Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego (PKdsPZJPjO), która przejęła nadzór nad systemem certyfikacji. W składzie komisji jest 10 nauczycieli akademickich z polskich uniwersytetów oraz przedstawiciele (po jednej osobie) z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Ministerstwa Edukacji Narodowej, Ministerstwa Spraw Zagranicznych oraz Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Przedstawicielem Uniwersytetu Rzeszowskiego w tym zespole jest dr hab. prof. UR **Urszula Kopec**, z Wydziału Filologicznego.

18 października 2016 roku Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego nadał Uniwersytetowi Rzeszowskiemu uprawnienia do organizowania państwowych egzaminów certyfikacyjnych z języka polskiego jako obcego, na poziomach: A1, A2, B1, B2, C1 i C2 – dla grupy dostosowanej do potrzeb osób dorosłych oraz na poziomach A1, A2, B1, B2 – dla grupy dostosowanej do potrzeb dzieci i młodzieży. Uzyskanie uprawnień odbyło się po spełnieniu przez uczelnię wymogów określonych w *Rozporządzeniu*

Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 lutego 2016 r. w sprawie egzaminów z języka polskiego jako obcego i uzyskaniu pozytywnej opinii komisji. Egzaminy w naszej uczelni przeprowadzane będą w Instytucie Filologii Polskiej, we współpracy z Centrum Kultury i Języka Polskiego dla Polaków z Zagranicy i Cudzoziemców POLONUS UR.

Na Uniwersytecie Rzeszowskim ustalono, że zainteresowani wnoszą opłaty od 60 do 130 euro, w zależności od zdanego poziomu. Egzaminy – oparte na europejskich standardach wymagań egzaminacyjnych zgodnych z zaleceniami Rady Europy – odbywają się według harmonogramu ustalanego przez Państwową Komisję ds. Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego, która określa zarazem, na jakich poziomach w poszczególnych sesjach będzie on przeprowadzony.

Certyfikat, uzyskany po zdaniu egzaminu, jest jedynym państwowym dokumentem poświadczającym znajomość języka polskiego na określonym poziomie zaawansowania językowego. Do egzaminów mogą przystępować cudzoziemcy i obywatele polscy na stałe mieszkający za granicą, zainteresowani udokumentowaniem stopnia swojej biegłości w języku polskim.

Szczegółowe informacje na temat egzaminów na Uniwersytecie Rzeszowskim znajdują się na stronie internetowej: http://ifp.ur.edu.pl/egzamin_certyfikatory_jpjo.php.

NATALIA
BIEŃKOWSKA

DZIELIMY SIĘ SZTUKĄ – ARTYŚCI DLA EMILKI JASIC

Pod koniec ubiegłego roku studenci Wydziału Sztuki Uniwersytetu Rzeszowskiego włączyli się w przygotowanie akcji charytatywnej *Artyści dla Emilki Jasic*. Wydarzenie zostało zorganizowane na rzecz walczącej ze złośliwym guzem mózgu Emilki, dwunastolatki z Oleszyc, która zмага się z tą chorobą od czterech lat.

Formą pomocy ze strony rzeszowskiego środowiska artystycznego była zbiórka prac pedagogów, absolwentów i studentów Wydziału Sztuki UR oraz artystów ZPAP-u Okręgu Rzeszowskiego. Dzieła sztuki zostały następnie подарowane darczyńcom, którzy przekazali dla chorej dziewczynki zadeklarowane przez siebie kwoty pieniężne, co miało miejsce podczas finału akcji w rzeszowskim Pubie Kultura 17 grudnia. Wydarzenie poprzedzała wystawa podarowanych prac w tym samym miejscu: przez blisko miesiąc można było oglądać dzieła, a po wrzuceniu do puszek dowolnej kwoty w wieczór finałowy wyjść jako właściciel jednego z nich. Pasjonaci sztuki mieli spory wybór, ponieważ na akcję trafiły obrazy, grafiki, rysunki, fotografie, rękodzieło, a nawet ceramika i pozycje książkowe – łącznie około 130 prac. Ponadto zostały przygotowane na tę okoliczność specjalne kalendarze z reprodukcjami dzieł biorących udział w akcji – one również zostały rozdane osobom, które zdecydowały się wesprzeć leczenie Emilki, wrzucając pieniądze do puszek. W Pubie Kultura zebrano 6000 zł. Dobra promocja medialna akcji skutkowałą zaproszeniem organizatorów na bal okolicznościowy Rady Adwokackiej, który odbył się 4 stycznia br. w Filharmonii Podkarpackiej. Do kwestowania na rzecz Emilki włączyli się tego dnia prawnicy, a my studenci za datki do puszek, jak poprzednio, przekazywaliśmy wybrane przez darczyńców-mecenasów obrazy. Połączenie sił dwóch środowisk - artystycznego i prawniczego dało rezultat w postaci 7000 zł zgromadzonych w puszkach podczas tej uroczystości, co podniosło ostatecznie zebraną w tej inicjatywie kwotę do 13 tys. zł.

Pomimo tak dużego odzewu na akcję *Artyści dla Emilki Jasic* jest to wciąż kropla w morzu potrzeb, ponieważ całość terapii, którą podjęła dziewczynka, aby walczyć z chorobą, to koszt 1,5 mln zł. Leczenie Emilki można w każdej chwili wesprzeć poprzez stronę internetową Fundacji Rycerze i Księżniczki. Dziękujemy wszystkim osobom, które przyczyniły się do powodzenia zorganizowanej przez nas akcji – szczególnie prof. Markowi Olszyńskiemu, za okazane wsparcie akcji z ramienia władz Wydziału. Emilce życzymy szybkiego powrotu do zdrowia – trzymamy za Ciebie kciuki i serdecznie pozdrawiamy!

Fot. P. Woroniec Jr

SYBILLA
PIĘTA-KOWALIK

MIKOŁAJKOWO I BAJKOWO

To był magiczny tydzień. Niesamowite emocje dziecięcych wrażeń wypełniły Filharmonię Podkarpacką. Wszystko za sprawą muzycznego spektaklu dla dzieci przygotowanego przez studentów Wydziału Muzyki Uniwersytetu Rzeszowskiego pod kierownictwem dra hab. prof. UR Jacka Ścibora.

W czasie roku akademickiego studenci edukacji muzycznej swoją aktorsko-wokalną profesję udoskonalali systematycznie podczas zajęć z dr. hab. prof. UR Jackiem Ściborem. Puentą tych muzyczno-naukowych spotkań był spektakl bajki dla dzieci **Królowna Śmieszka i pięciu krasnoludków**. Scenariusz spektaklu osnuty został na baśni braci Grimm, ale studenci, autorzy scenariusza, dokonali w nim kilku zmian. Modyfikacji uległ tytuł bajki, a niektóre wątki zostały przekształcone. Wprowadzono komiczne dialogi oraz humorystyczne sceny, po to aby bajka nabrała żartobliwego charakteru.

Spektakl wystawiono z okazji imienin św. Mikołaja. Wszystkie wiosenne elementy zawarte w baśni zostały zamienione na zimowe, aby przenieść dzieci w zimny, grudniowy czas. Na scenie były też choinki, na których widniały śnieżki i światełka, a Śmieszka, zamiast zbierać kwiaty, bawiła się śniegiem. Zima znalazła odzwierciedlenie także w kostiumach. A w związku z obchodzonym świętem studenci przygotowali dla widzów niespodziankę w postaci wizyty św. Mikołaja, który dla każdego dziecka miał drobny prezent.

Dużym wyróżnieniem dla początkujących muzyków było miejsce, w którym mieli okazję wystawić spektakl – **Filharmonia Podkarpacka**. Publiczność, z jaką zetknęli się młodzi adepci, była wymagająca, dzieci bar-

dzo uważnie śledziły każdy fragment przedstawienia. Aktorzy sprościli temu wyzwaniu, co potwierdzały głośne brawa i okrzyki od zadowolonych dzieci. Na twarzach małych widzów widać było radość i euforię, a jak mówili wykonawcy, właśnie to było najpiękniejszą dla nich nagrodą.

Premiera bajki odbyła się w grudniu 2016 roku. Studenci zagrali 18 spektakli w ciągu jednego tygodnia, a na każdym z nich obecny był opiekun studentów, a zarazem organizator całego „zamieszania”. Dobrym słowem i radami wspierał i budował pewność prezentacji studentów, którzy czuli się na scenie jak profesjonaliści.

W spektaklach uczestniczyło 3800 osób, a młodzi przyjechali m.in. z Markowej, Piątkowej, Kielanówki, Sędziszowa Małopolskiego, Pstrągówki, Hyżnego, Przysietnicy, Stobiernej, Krzemienicy, Przewrotnego, Łańcuta, Przemyśla, Boguchwały, Uherców Mineralnych, Szebni, Jeżowego, Pawłosiowa, Skupnia, Jasionki, Przedborza, Tyczyna, Albigowej, Rudki, Siedleczy, Biedaczowa, Dębowa, Zagorzyc, Ocieki, Zdzierzca, Kolbuszowej, Nowego Borku, Sanoka, Ubieszyna, Błazowej, Leżajska i oczywiście z Rzeszowa.

Taka prezentacja umiejętności była dla studentów, którzy za kilka miesięcy kończą swoją edukację, czymś niezwykle wartościowym. Mogli też poznać pracę Filharmonii „od kulis”, zetknąć się z gwiazdami, które odbywały próby przed swoimi występami (poznali m.in. Kabaret Ani Mru Mru) oraz poczuć na własnej skórze, co znaczy prawdziwa artystyczna praca.

Fot. S. Pięta-Kowalik

KRZYSZTOF
SOCHA

PROFESOR JERZY JARZĘBSKI GOŚCIEM ZAKŁADU LITERATURY STAROPOLSKIEJ I POLSKIEGO OŚWIECENIA

14 grudnia w obecności licznie zgromadzonych pracowników i studentów UR odbyło się w sali Rady Wydziału Filologicznego uroczyste spotkanie podsumowujące dwudziestopięcioletnie istnienia Zakładu Literatury Staropolskiej i Polskiego Oświecenia. Spotkaniu przewodniczył kierownik Zakładu dr hab. prof. UR **Marek Nalepa**. Swoją obecnością uświetnił je natomiast prof. dr hab. Jerzy Jarzębski, wybitny znawca literatury dwudziestowiecznej, który skierował do przybyłych gości odczyt naukowy pt. *Gombrowicz i „zdziczała młodzież”*.

Spotkanie jubileuszowe rozpoczęły wystąpienia pracowników Zakładu oraz zaproszonych gości. Prof. Marek Nalepa scharakteryzował działalność podległej mu jednostki, zapowiadając jednocześnie nowe inicjatywy ZLSiPO, zaplanowane na najbliższą przyszłość, m.in. konferencje naukowe, kolejne publikacje oraz awanse naukowe pracowników. Gospodarz uroczystości poinformował też o życzeniach nadesłanych z okazji jubileuszu przez polonistów z kilku ośrodków akademickich kraju.

To że po niedawnych obchodach pięćdziesięciolecia polonistyki rzeszowskiej pracownicy i studenci Wydziału Filologicznego mogą świętować srebrny jubileusz ZLSiPO, podkreślił w swoim słowie dziekan Wydziału dr hab. prof. UR **Zenon Ożóg**. Do gratulacji przyłączyła się również p.o. dyrektora Instytutu Filologii Polskiej dr hab. prof. UR **Agnieszka Myszka**, zaznaczając niezmiennie wysoki poziom publikacji naukowych autorstwa pracowników Zakładu.

W ciekawy sposób historię Zakładu oraz dorobek naukowy jego obecnych i byłych pracowników, od momentu założenia jednostki przez śp. prof. Piotra Żbikowskiego aż po dzień dzisiejszy, przedstawił dr hab.

prof. UR **Roman Magryś**. Referent scharakteryzował najważniejsze inicjatywy podejmowane dotychczas przez Zakład, a także odniósł się do szeregu nagród i wyróżnień przyznawanych publikacjom sygnowanym przez obchodzącą jubileusz jednostkę na ogólnopolskich imprezach naukowych.

W pierwszej części spotkania głos zabrał również prodziekan dr hab. prof. UR **Kazimierz Maciąg**, przedstawiając zgromadzonym jubileuszową publikację Zakładu Literatury Staropolskiej i Polskiego Oświecenia pt. *Staropolskie i oświeceniowe tematy i preteksty*. Dla społeczności akademickiej książka ta jawić się może jako niezwykle interesująca lektura, nie tylko przez wzgląd na obszerny rys historyczny działalności jednostki czy ukazanie aktualnie podejmowanych przez pracowników Zakładu problemów badawczych – na co pozwalają zamieszczone w publikacji prace profesorów Marka Nalepy i Romana Magrysia oraz dr Jolanty Kowal i dra Grzegorza Trościńskiego – ale także dzięki życiorysom naukowym byłych i obecnych pracowników, wykazom wypromowanych przez kadre naukową absolwentów oraz unikatowym fotografiom z historii ćwierćwiecza Zakładu.

Pierwszą część spotkania zakończył występ artystyczny dr **Agaty Demkowicz** – związanej z ZLSiPO jego absolwentki. Niezwykle utalentowana badaczka porobiorowej literatury jezuickiej wykonała utwory z repertuaru Ani Wyszkonii i Piotra Rubika.

W kolejnej odsłonie spotkania przybyli na tę okoliczność pracownicy i studenci UR mieli okazję wysłuchać odczytu wybitnego literaturoznawcy, autora kilkunastu monografii i kilkuset artykułów naukowych, wydawcy dzieł Gombrowicza, Lema i Schulza – profesora **Jerzego Jarzębskiego** z Uniwersytetu Jagiellońskiego. Szanowny gość, dziękując za zaproszenie i przyłączając się do gratulacji z okazji srebrnego jubileuszu Zakładu Literatury Staropolskiej i Polskiego Oświecenia, uraczył słuchaczy wielce ciekawym wystąpieniem związanym z inspiracjami twórczymi Witolda Gombrowicza, wpływem doświadczeń pisarza na jego przed- i powojenne utwory oraz źródłami obecnego w dziełach autora *Ferdydurke* motywu „zdziczałej młodzieży”. Swój referat Jerzy Jarzębski ubarwił niezwykle interesującymi komentarzami i anegdotami, które

same mogłyby stanowić przedmiot nadzwyczaj frapującej refleksji – wspomnieć wystarczy choćby tylko uwagę szacownego prelegenta o tym, że Gombrowicz „przeżył psychiczny zaciąg do wojska”. Nagrodzony gromkimi brawami prof. Jarzębski przez jakiś czas po wystąpieniu był jeszcze dostępny w kularach, gdzie chętnie odpowiadał na pytania.

Spotkaniu jubileuszowemu towarzyszyła również wystawa publikacji wydanych dotąd przez pracowników i osoby związane z obchodzącą swoje urodziny jednostką naukowo-dydaktyczną. Ekspozycja ta cieszyła się żywym zainteresowaniem przybyłych gości, dając możliwość bezpośredniego zapoznania się z twórczością badaczy różnych aspektów rzeczywistości – nie tylko osiemnastowiecznej.

W momencie dziejowym ogólnego zmarginalizowania tematyki badań humanistycznych w dyskusji społecznej piękny jubileusz w Zakładzie Literatury Staropolskiej i Polskiego Oświecenia staje się szczególnym wydarzeniem. Kolejne publikacje i osiągnięcia pracowników obchodzącej ćwierćwiecze istnienia jednostki nastawiają niezwykle optymistycznie i pozwalają wierzyć, że także dzięki zaangażowaniu literaturoznawców dyscypliny humanistyczne mają się dobrze i nie należy ich lekceważyć.

Wydawnictwo UR poleca

Grażyna Gajdek, Marcin Halicki

Marka w procesie zarządzania portfelem

ISBN: 978-83-7996-339-3, 2016, ss. 180, format B5, oprawa broszurowa

Celem publikacji jest omówienie metod procesu zarządzania portfelem, ale – jak dodają autorzy – z perspektywy marki. Praca, w większości teoretyczna, należy do dziedziny nauk ekonomicznych z zakresu zarządzania. Aktualnie w badaniach ekonomicznych problemem jest konstrukcja portfela inwestycyjnego i zarządzanie nim za pomocą dostępnych informacji. Metodologia zarządzania portfelem inwestycyjnym ciągle ewoluuje. Liczba i jakość informacji, jakie w codziennym funkcjonowaniu otaczają inwestorów giełdowych, sprawia, że rynek staje się coraz bardziej skomplikowany i trudny do przewidzenia. W związku z tym coraz częściej i bardziej szczegółowo naukowcy piszą o związkach zmiennych nieekonomicznych (nazywanych czynnikami behawioralnymi) ze stopami zwrotu, które mogą w znaczny sposób wpływać na decyzje inwestorów giełdowych poprzez oddziaływanie na ich emocje. Jednym z elementów tych nieustrukturyzowanych danych jest marka produktu. Cennym aspektem pracy jest wskazanie roli marki w pozyskiwaniu klientów, rozwoju usług *wealth management* i produktów inwestycyjnych (z recenzji prof. dra hab. inż. Bolesława Borkowskiego).

Jan Gawełko

Zachorowania na nowotwory złośliwe w regionie Polski południowo-wschodniej w latach 1963–2010

ISBN: 978-83-7996-242-6, 2016, ss. 618, format A4, oprawa twarda

Nowotwory, oprócz chorób układu krążenia, są najpoważniejszym problemem medycyny XXI wieku. Przedstawiona praca oparta jest na analizie ok. 200 tys. zachorowań na nowotwory złośliwe w Polsce południowo-wschodniej odnotowanych w ciągu minionego półwiecza. Oprócz prezentacji danych epidemiologicznych celem publikacji jest ocena trendów zachorowalności na nowotwory złośliwe w badanym regionie, identyfikacja najbardziej istotnych zmian w zachorowalności na wybrane nowotwory złośliwe w ciągu ostatnich lat w odniesieniu do przeobrażeń społeczno-demograficznych zachodzących w regionie i analiza porównawcza trendów zachorowalności na nowotwory złośliwe na Podkarpaciu w odniesieniu do kraju i wybranych regionów. Praca stanowi cenny materiał w dydaktyce, ale też może mieć bezpośrednie zastosowanie w tworzeniu regionalnej polityki zdrowotnej w zakresie leczenia chorób nowotworowych oraz stanowić podstawę do opracowania prognoz zapotrzebowania zdrowotnego nie tylko dla południowo-wschodniej Polski (z recenzji prof. dra hab. n. med. Pawła Januszewicza).

Działalność opiekuńcza i terapeutyczna w praktyce instytucji pomocy społecznej,

red. Renata Wielgos-Struck, Małgorzata Bozacka

ISBN: 978-83-7996-323-2, 2016, ss. 196, format B5, oprawa broszurowa

Prezentowana publikacja stanowi ciekawe studium poznawcze organizacji wybranych działań opiekuńczych i terapeutycznych wykonywanych w ramach instytucji pomocy społecznej. Autorzy tekstów starali się określić te dwa aspekty działalności w szerokim ujęciu, z uwzględnieniem nowoczesnych form opieki. Książka składa się z dwóch części. Pierwsza stanowi próbę poszukiwania nowych rozwiązań praktycznych w organizacjach pomocy społecznej, druga przedstawia pomoc specjalistyczną dla dzieci i młodzieży oraz ich rodzin w aspekcie praktycznym. Każdy z artykułów wnosi nowe wartości zarówno od strony metodologii badań, jak i prezentowanych innowacyjnych rozwiązań praktycznych. Publikacja adresowana jest przede wszystkim do specjalistów – praktyków – organizatorów pomocy społecznej. Stanowi też swoiste studium poznawcze dla studentów kierunku praca socjalna, a także socjologii, nauk o rodzinie i pedagogiki, dla których opis sposobów radzenia sobie z trudnymi problemami społecznymi w przyszłej pracy zawodowej stanowić może przedmiot refleksji i inspiracji.

LUDWIK
BOROWIEC

SKAŁA TWARDA JAK POMNIK

Prawdopodobnie na pytanie o pomniki przyrody nieożywionej na Podkarpaciu większość pytanych wymieni *Prządki* w gminie Korczyn. Tymczasem można zwiedzić jeszcze wiele innych miejsc z cennymi skałami, głazami narzutowymi, źródłami, wodospadami i jarami oraz jaskiniami. W latach 1954–2015 na terenie Podkarpacia ustanowiono 45 pomników przyrody nieożywionej: 17 skał, 11 głazów narzutowych, 7 progów rzecznych, 8 źródeł oraz staw i jaskinię. Z czego dziś mamy 42. Na terenie województwa jest też 8 rezerwatów przyrody nieożywionej, wśród nich *Prządki im. prof. Henryka Świdzińskiego*. Patrząc

na to przez podział administracyjny województwa, to najliczniejsze stanowiska są w powiecie krośnieńskim (10), następnie sanockim (8) oraz leskim (5) i bieszczadzkim (4). W okolicy Rzeszowa są dwa obiekty godne zwiedzenia – w Kąkolówce (gmina Błażowa) skała *Błędny Kamień*, a w Głogowie Młp. staw zwany *Czarnym*. Na terenie strzyżowskiego odnotowano jedynie wychodnię skalną w miejscowości Kobyłe, której już nie ma.

Wiedzę o tych pomnikach przyrody można uzupełnić czytając książkę *Pomniki przyrody nieożywionej województwa podkarpackiego** autorstwa Hanna i Romana Reszelów. W stopce redakcyjnej odnotowano, że jest to wydanie II, poprawione i poszerzone, niekiedy o unikatowe zdjęcia i dokumenty. Wszystkie opisy obiektów, umieszczonych w porządku alfabetycznym powiatów i gmin, zawierają informacje na temat aktualnego ich stanu. Autorzy wyjaśniają też pochodzenie imion okazów – zarówno nadanych formalnie, jak i zwyczajowych. Dla podróżujących po Podkarpaciu i interesujących się pomnikami przyrody niezwykle cenne są mapki z zaznaczonymi obiektami. Cennym uzupełnieniem jest też dokładny opis ścieżek prowadzących do celu. Dla korzystających z nowszej techniki pomocne są informacje o współrzędnych geograficznych obiektów. W przypadku głazów podano ich wymiary w metrach z dokładnością do jednej dziesiątej. W ten sposób wybierający się na poszukiwanie obiektu wie dokładnie, gdzie i czego szuka.

Podkarpackiemu fliszowi, stanowiącemu skalne podłoże południowej części województwa, zawdzięczamy istnienie nie tylko wielu malowniczych skałek, ale także interesujących kaskad, wodospadów i progów skalnych w rzekach i potokach. W województwie podkarpackim znajduje się 7 takich obiektów, a najbardziej znany jest bieszczadzki *Szepit*, na potoku Hylatym, w bieszczadzkiej Zatwarnicy.

Ciekawe są również źródła objęte ochroną, najwięcej udokumentowanych jest w powiecie krośnieńskim (4). Od lat znana jest iwonicka *Bełkotka*, pierwszy w Karpatach obiekt objęty ochroną pomnikową (1966 r.), znajdujący się 700 m od centrum uzdrowiska. „Niestety – jak piszą Hanna i Roman Reszelowie – to niegdyś pulsujące źródło prawie ucichło. Tylko co pewien czas na jego powierzchni w kilku miejscach pojawiają się nieliczne bąbelki”. Na szczęście niedawno rozpoczęto starania mające na celu ożywienie tej atrakcji turystycznej Iwonicza-Zdroju.

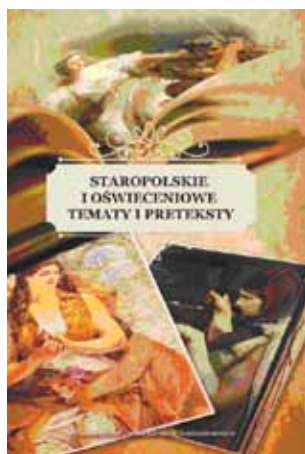
Pomniki przyrody nieożywionej województwa podkarpackiego to pozycja interesująca nie tylko akademickie środowisko. Podczas targów książki, w kilku polskich miastach, ta publikacja budziła zainteresowanie czytelników i była chętnie kupowana. Na pewno posiadacze tej książki odwiedzą niejedno ciekawe miejsce na Podkarpaciu. Aby jednak pomniki przyrody nieożywionej stanowiły element szeroko rozumianej dydaktyki społecznej, muszą być lepiej niż dotychczas spopularyzowane, choćby przez umieszczenie tablic informujących o pochodzeniu i znaczeniu. Odwiedzając te cenne dla Podkarpacia miejsca, autorzy przedstawianej książki dostrzegli, „że większość z nich nie ma nawet wymaganej prawem tabliczki «Pomnik przyrody», która być może uchroniłaby je przed nieświadomym niszczeniem”. Bo na niszczących elementy polskiej przyrody, np. amatorów wspinaczek, czasem połączonych z wbijaniem haków, potrzebne są co najmniej policyjne mandaty.

* *Pomniki przyrody nieożywionej województwa podkarpackiego*, Hanna i Roman Reszelowie, Wydawnictwo UR, ss. 154, format B5, oprawa twarda.

KAZIMIERZ
MACIĄG

JUBILEUSZOWE TEMATY I PRETEKSTY

Jubileuszowi dwudziestopięciolecia Zakładu Literatury Staropolskiej i Polskiego Oświecenia towarzyszy publikacja tomu zawierającego rozprawy autorstwa pracowników tego Zakładu, prezentujących ważne zagadnienia polskiego życia literackiego na przestrzeni prawie stulecia – lat 1733–1830*.

Literatury najstarszej dotyczą dwa artykuły Grzegorza Trościńskiego związane z twórczością okazjonalną, publicystyczną, wiążącą się z niestabilnym politycznie okresem lat trzydziestych XVIII wieku, kiedy to w Polsce miała miejsce rywalizacja między Stanisławem Leszczyńskim i Augustem III Sasem. W pierwszej rozprawie autor bada poezję okolicznościową stworzoną przez adherentów Leszczyńskiego. Badacz analizuje przede wszystkim strategię perswazyjną i środki, które miały służyć afirmacji „króla Piasta”. W wierszach tych pojawia się wiele ważnych tematów: obrona wolności, inwazja Rosjan, jarzmo „wolnej niewoli”, wreszcie kwestia honoru i hańby narodowej. Podstawą ideową tej twórczości są mity sarmackie – złoty wiek i naród wybrany, a ustrój Rzeczypospolitej przedstawiany jest jako jedyny możliwy. Są też stereotypy: pogarda dla cudzoziemskich form władzy, nienawiść do przyszłych zaborców. Drugi artykuł Trościńskiego pokazuje poezję tworzoną zarówno przez zwolenników, jak i przeciwników elekcji Augusta III Sasa, ukazującą właśnie tego władcę. Zwolennicy monarchy podkreślali przede wszystkim jego legalność wyboru, a przeciwnicy kreowali „czarny portret” władcy, posługując się szyderstwem i ironią. Na szczególną uwagę i uznanie zasługuje fakt, że rozprawy G. Trościńskiego oparte są na materiałach rękopiśmiennych dotąd nie wykorzystywanych w badaniach literaturoznawczych.

Roman Magryś zamieszcza w omawianym tomie prace dotyczące literatury związanej z konfederacją barską. Pierwsza z nich to analiza *Tragedyi drugiej z dwunastu osób pryncypalniejszych* Antoniego Bogorii Podleskiego.

W sztuce tej występują m.in. bohaterowie historyczni: ostatni nasi trzej władcy i dwóch Czartoryskich – kanclerz litewski Michał i wojewoda ruski August, a głos obozu wspierającego Moskwę reprezentuje m.in. bp Krasicki. Autor stoi po stronie konfederatów, próbuje bronić ich przed zarzutem nielegalności ich działań, a przede wszystkim pokazuje winnych całej sytuacji – stronnictwo Czartoryskich i samego Poniatowskiego. Druga praca R. Magryśa także podejmuje twórczość związaną z konfederacją barską, a jej tematem są wyobrażenia Boga, polityków, wodzów i żołnierzy w ówczesnej liryce.

W wierszach tych pojawia się motyw modlitwy do Boga, zwłaszcza w obronie wiary katolickiej. Magryś analizuje też tekst, który bierze w obronę Stanisława Augusta, *Odpowiedź na „Treny”* (chodzi o *Treny nad upadkiem ojczyzny 1768 napisane*).

Marek Nalepa podejmuje analizę tekstów związanych z konfederatem barskim, powstańcem kościuszkowskim i wreszcie legionistą gen. Dąbrowskiego Marcinem Molskim, autorem *Stanislaidy albo uwag nad panowaniem Stanisława Augusta, króla polskiego*. Molski, autor w swoim czasie popularny, mimo początkowych niepoehlebnych epitetów „poety prospektowego” i „szalbierza Eneasza”, miał odwagę być twórcą polemicznym; chwalał Poniatowskiego, gdy wszyscy nazywali go przენiewiercą, krytykował Napoleona w chwili jego największych tryumfów i wreszcie – jaki pisze Nalepa – „wykrakał jego klęskę”. Ostatni nasz władca przedstawiany jest w poemacie z wyraźną sympatią, jako monarcha niesprawiedliwie odsunięty od władzy przez „gwałtownych lekarzy”. Druga, bardzo obszerna rozprawa M. Nalepy dotyczy ucieczki jezuitów połockich przed wojskami napoleońskimi w roku 1812, w poetyckiej relacji Jana Mihanowicza SI. Praca zawiera także edycję całego poematu, dla którego charakterystyczny jest humor, często złośliwy, którym autor charakteryzuje m.in. Rosjan oraz tworzy portrety zbiorowe zgromadzeń zakonnych.

Literaturoznawczą część *Staropolskich i oświeceniowych tematów i pretekstów* zamykają dwie prace Jolanty Kowal.

Pierwsza z nich to analiza twórczości literackiej publikowanej na łamach „Dziennika Wileńskiego” w latach 1805–1806. Z żywych także dziś tekstów trzeba wymienić przede wszystkim *Sofiówkę* Stanisława Trembeckiego. Na łamach dziennika pojawiały się także dość liczne teksty tłumaczone, a także w skromnej ilości proza, w tym powiastki obyczajowo-moralne m.in. Augusta Lafontaine’a i Samuela Johnsona. Autorzy większości tekstów hołdowali przede wszystkim gustom klasycznym. Druga rozprawa J. Kowal to rekonstruacja badawczy temat *Salony literackie na Litwie w epoce porzbirowej (1795–1830)*. Badaczka przedstawia przede wszystkim „tło organizacyjne”, na którym „wybuchła” twórczość Mickiewicza. Mimo iż w salonach litewskich dominowała estetyka klasycystyczna, w artykule epizodycznie znajdziemy nazwiska znane z kart naszego romantyzmu: Śniadeckich, Lelewela, Salomeę i Augusta Bécu.

Omawiana książka zawiera także część ściśle „jubileuszową”, zawierającą biografie naukowe dawnych i obecnych pracowników Zakładu oraz spis ich osiągnięć badawczych.

Mimo iż literaturoznawcza część pracy zawiera tylko osiem rozpraw, to w niezwykle interesujący sposób przedstawiono tu mniej znane teksty i tło literatury oświeceniowej. *Staropolskie i oświeceniowe tematy i preteksty* dają czytelnikowi przegląd literaturoznawczych możliwości ich autorów, pracowników Zakładu Literatury Staropolskiej i Polskiego Oświecenia, wyznaczając także chronologiczny zakres ich zainteresowań – od początków polskiego oświecenia, po jego „domknięcie” datą wybuchu powstania listopadowego.

**Staropolskie i oświeceniowe tematy i preteksty*, red. J. Kowal, M. Nalepa, R. Magryś, Wydawnictwo UR, Rzeszów 2016, s. 350.

MACIEJ KLUZ

CZY TO JEST KUCHNIA NA MIARĘ XXI WIEKU?

20 grudnia 2016 roku w ramach cyklu wykładów *JAKOŚĆ ŻYWNOŚCI – ŚWIADOME ODŻYWIENIE*, zorganizowanego przez Podkarpacki Oddział Polskiego Towarzystwa Technologii Żywności, został przedstawiony wykład dra Macieja Kluz z Wydziału Biologiczno-Rolniczego *Niekonwencjonalne gotowanie, nowe smaki i kulinarne dziwactwa w kuchni*.

Kuchnia molekularna to jeden ze współczesnych trendów kulinarnych, zdobywający coraz większe rzesze zwolenników. I budzi zainteresowanie, co nie dziwi. Już samo to pojęcie sugeruje nam, że w restauracji serwującej dania kuchni molekularnej nie ma co liczyć na tradycyjnego schabowego czy nawet wyszukane potrawy rodem z krajów śródziemnomorskich, Japonii lub Indii, a kojarzy się nam raczej z laboratorium niż gotowaniem makaronu czy krojeniem warzyw, i nie jest to skojarzenie bezzasadne. W gastronomii molekularnej wykorzystywane są najbardziej nowatorskie techniki obróbki pokarmów, a połączenia smaków, faktur i temperatur składników dań są naprawdę zadziwiające – bita śmietana o smaku sera, kluski z czekolady, kawior z mango, musztardowe lody, ptasie mleczko z łososia. Takich dań przygotować tradycyjnymi metodami nie sposób. Kuchnia molekularna jest ekscentryczna i ekskluzywna.

KRÓTKA HISTORIA

Termin „kuchnia molekularna” powstał w 1988 roku. Stworzyli go dwaj mężczyźni: pochodzący z Węgier fizyk Nicholas Kurti oraz francuski chemik Herve This. Zawdzięcza swoją nazwę pojęciu „molekuła”, które oznacza po prostu cząsteczkę. To właśnie zasada, na jakiej opiera się gotowanie potraw w tym stylu – patrzanie na jedzenie, jak na wykorzystywane w laboratorium substancje i rozbijanie cząsteczek. Kurti i This badali wzajemne oddziaływanie różnych związków chemicznych, które odnaleźć można w produktach spożywczych, oraz ich zachowanie w wybranej temperaturze i środowisku. Zajmowali się np. ustalaniem wpływu pola elektromagnetycznego na przebieg i efekt wędzenia ryb. W kuchni molekularnej łososi nie jest po prostu pyszną, soczystą i zdrową rybą, czekolada nie jest aromatycznym dese-

Drink z ciekłym azotem

W gastronomii molekularnej wykorzystywane są najbardziej nowatorskie techniki obróbki pokarmów, a połączenia smaków, faktur i temperatur składników dań są naprawdę zadziwiające - bita śmietana o smaku sera, kluski z czekolady, kawior z mango, musztardowe lody, ptasie mleczko z łososia. Takich dań przygotować tradycyjnymi metodami nie sposób. Kuchnia molekularna jest ekscentryczna i ekskluzywna.

rem, a musztarda zaostrzającą smak mięsa przyprawą. Są natomiast zbiorem molekuł, substancją reagującą na konkretne zabiegi w ten, a nie inny sposób. Takie podejście do jedzenia zostało w końcu docenione przez kucharzy. Choć zachodnia tradycja kulinarna, szczególnie ta śródziemnomorska, opiera się na zupełnie innym podejściu do posiłków, to innowacyjność kuchni molekularnej doczekała się ogólnoświatowego zainteresowania i szacunku. Znani i najważniejsi kucharze związani z kuchnią molekularną to Ferran Adria (szef zamkniętej niedawno hiszpańskiej restauracji El Bulli) i Heston Blumenthal (właściciel restauracji The Fat Duck). W Polsce z kuchnią molekularną kojarzy się takie postacie, jak Jean Bos oraz Wojciech Modest Amaro. El Bulli z Costa Brava w Hiszpanii to, jak się zdaje, najsłynniejsza restauracja serwująca dania kuchni molekularnej. Prowadzą ją Ferran Adria z wykształcenia jest fizykiem. Co ciekawe, El Bulli było w stanie obsługiwać jedynie około 8 tysięcy klientów w sezonie (chętnych było zdecydowania więcej, gdyż aż około 2 miliony każdego roku). El Bulli przyjmowało rezerwację z nawet rocznym wyprzedzeniem –

sama restauracja działała jedynie przez sześć miesięcy w roku (drugą jego część kucharze, z Adrią na czele, spędzali w laboratorium). W menu El Bulli znalazły się m.in.: makaron wyglądem przypominający do złudzenia bitą śmietaną, chleb ze szparagów, lody o smaku jajecznicy i ptasie mleczko z łososia. Co ciekawe, każde z dań było takiej wielkości, aby zmieściło się na łyżce. Tak więc kolacja w El Bulli miała na celu smakowanie, rozkoszowanie się smakiem i teksturą dań, a nie najedzenie się do granic możliwości. Prowadzona przez Hestona Blumenthala i odznaczona trzema gwiazdkami Michelin restauracja The Fat Duck niemal dorównuje popularnością hiszpańskiej El Bulli. Z pewnością jest w Wielkiej Brytanii cenioma, gdyż sam Blumenthal otrzymał od królowej Elżbiety Order Imperium Brytyjskiego. Dania, które znalazły się w menu The Fat Duck, to m.in. owsianka ze ślimaków, bekonowe lody i migdałowy żel. Ciekawą propozycją było również oliwkowe puree, pachnące wnętrzem samochodu. Chętni do wypróbowania dań kuchni molekularnej w Polsce powinni wybrać się do prowadzonej przez Jeana Bosa restauracji Dolce Vita (znajduje się w Bydgoszczy), gdzie będą mogli spróbować np. makaronu z herbaty i grillowanego ananasa.

JAK TO DZIAŁA?

Choć kuchnia molekularna kojarzy się z laboratoryjnymi procedurami, a przy opracowywaniu wielu z jej receptur biorą udział prawdziwi chemicy, to o wpływ dań tu przygotowanych na nasze zdrowie obawiać się nie musimy. Wykorzystywane są jedynie naturalne substancje – na próżno szukać w jej daniach sztucznych barwników, konserwantów i tzw. ulepszczy smaku. Wszystko powstaje z samych produktów – kolor, smak, zapach itd. Składniki

dań kuchni molekularnej traktować można np. ciekłym azotem – taka obróbka nie jest szkodliwa, nie powstają tu żadne szkodliwe dla człowieka substancje. Poprzez taką metodę w bardzo krótkim czasie można zamrozić produkt (w temperaturze znacznie poniżej -100°C), a co ważne, nie występuje również utrata wartości odżywczych produktu i aromatów. Gotowanie może również przebiegać zgodnie z zasadami tzw. metody *sous vide* – „w próżni”. Produkt pakuje się do foliowego woreczka, z którego odsysane jest powietrze, a następnie zapakowany gotuje się w wodzie. Do gotowania metodą *sous vide* nie jest wykorzystywany dodatkowy tłuszcz. Produkt nie traci również w wyniku takiej obróbki witamin i minerałów. W kuchni molekularnej niepotrzebne są patelnie, woki i brytfanny. Smażenie odbywa się w wodzie. Jeśli osiągnie ona temperaturę $110\text{--}120^{\circ}\text{C}$, to wrzucona do niej ryba lub mięso nie ugotuje się, a usmaży. By podnieść temperaturę wrzenia wody, wystarczy wrzucić trochę specjalnego owocowego cukru. Wykorzystywane w kuchni molekularnej substancje zagęszczające i żelujące produkowane są głównie z morskich alg – te są bogatym źródłem wielu witamin i minerałów, w tym m.in. jodu (którego wciąż jadamy za mało, a który niezbędny jest do prawidłowego funkcjonowania tarczycy). Topową pozycją molekularnego menu jest kawior z czegokolwiek. Na przykład z mango, malin, buraków lub whisky. Przygotowuje się go poprzez tzw. sferyfikację z wykorzystaniem alginianu sodu i chlorku wapnia. Alginian sodu to całkowicie naturalna substancja, którą uzyskuje się z alg brunatnic. Do płynnej esencji smakowej (np. skoncentrowanego soku z mango) dodaje się kilka gramów alginianu sodu, a następnie po kropelce wlewa tę miksturę do wody z dodatkiem chlorku wapnia. Płyn błyskawicznie przybiera postać przypominającą kawior – z zewnątrz jest stały, a w środku wciąż płynny. Zarówno alginian sodu, jak i chlorek wapnia nie są szkodliwe. Poza tym wykorzystuje się ich naprawdę małe ilości.

O ile usmażyć mięsa na wodzie, tak jak robią to mistrzowie kuchni molekularnej, nie damy rady, to wiele technik zastosować można, choć czasem w ograniczonym zakresie również we własnej domowej kuchni. Agar oraz inne substancje żelujące, tak jak i wspomniany alginian sodu i chlorek wapnia, można zakupić w interne-

Kawior z owoców granatu

towych sklepach i hurtowniach, a więc przygotowanie kawioru z dowolnego soku i herbatek na przyjęcie dla znajomych jest nie tylko możliwe, ale naprawdę proste. Z agaru przygotowuje się również różnego rodzaju galaretki i ptasie mleczko – może niekoniecznie z łososia, ale np. z powideł. Substancje z dodatkiem agaru ścinają się niezwykle szybko, więc gotowane owoce z jego dodatkiem, wlane np. do foremek do kostek lodu, w kilka czy kilkanaście minut zamieniają się w fantazyjne galaretki.

PLUSY I MINUSY KUCHNI MOLEKULARNEJ

W gastronomii molekularnej używa się tylko naturalnych składników. Zaletą jest też niemal całkowite wyeliminowanie tłuszczów stosowanych w normalnej kuchni do smażenia i pieczenia. Niewątpliwą zaletą jest też odkrywanie nowych walorów smakowych i wizualnych, bo jest to kuchnia niezwykle atrakcyjna dla wzroku. Z tego względu znakomicie nadaje się na wytworne przyjęcia. Przygotowanie niektórych potraw trwać może nawet kilka dni, jest pracochłonne, co wyjaśnia brak możliwości wyboru dań na miejscu i długie oczekiwanie na stół, dlatego też najlepiej na ucztę molekularną umówić się z wyprzedzeniem. Drugi minus to wysoka cena dań.

Kuchnia molekularna to przełamywanie schematów, walka z banalnością, innowacja, ekstrawagancja, poszukiwanie kulinarnej ekscytacji. Czy będzie kuchnią przyszłości? Czy za jakiś czas wszyscy wykorzystywać będą w kuchni ciekły azot lub żelujące substancje z wodorostów? Jeśli tak, to jest to przyszłość naprawdę odległa. Warto jednak pokusić się o wypróbowanie niektórych przepisów i technik stosowanych w kuchni molekularnej choćby po to, by zaskoczyć znajomych, dobrze bawić się podczas gotowania, próbować czegoś nowego, by jak w życiu, tak i na stole nie zagościła na stałe frustrująca nuda.

Łosoś przygotowany metodą *sous vide*

ALEKSANDRA SKÓRKA
PAWEŁ NIEMIEC

KINO POGRANICZA ŚWIATÓW, CZYLI O TWÓRCZOŚCI TOMA TYKWERA

W dniach 12–18 grudnia na Uniwersytecie Rzeszowskim zorganizowano „Tydzień Filmu Niemieckiego”. Jest to ogólnopolski przegląd najnowszej kinematografii niemieckiej, koordynowany w Rzeszowie przez Instytut Filologii Germańskiej. Wydarzenie to cieszy się niezmiennym, dużym zainteresowaniem nie tylko studentów i młodzieży szkolnej, ale też wielu mieszkańców Rzeszowa.

W tegorocznym przeglądzie zaprezentowano między innymi takie produkcje, jak *Toni Erdmann*, czyli laureata Europejskiej Nagrody Filmowej w reżyserii Maren Ade, oraz *Pewnego razu* Asli Özge, młodej niemieckiej reżyserki tureckiego pochodzenia. Tegoroczny przegląd należał do kobiet. W głównym programie pokazano tylko jeden film (*Fritz Bauer kontra państwo*) wyreżyserowany przez mężczyznę. W niemieckim, a także i europejskim kinie słychać mocny, artystyczny głos kobiet.

Jednakże w programie towarzyszącym, adresowanym głównie do uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, pojawił się film stworzony przez męż-

czynną, Toma Tykwera. Jest to wybitny, współczesny reżyser niemiecki, o którym wcześniej było głośno za sprawą *Pachnidła* i *Atlasu Chmur*. Jego najnowszy film *Hologram dla króla* jest filmem drogi, powstał w koprodukcji niemiecko-amerykańskiej, ze wspaniałą, pierwszoplanową kreacją Toma Hanksa.

Po projekcji filmu (w dniu 14 grudnia) studenci germanistyki, Aleksandra Skórka i Paweł Niemiec, poprowadzili rozmowę i dyskusję z udziałem dr **Ewy Fiuk** z Uniwersytetu Jagiellońskiego, filmoznawczynią i germanistką, autorką książki *Obrazo-światy, dźwięko-prze-strzenie. Kino Toma Tykwera*, która ukazała się w 2016 roku. Tematem były filmy Tykwera, kina niemieckiego i kina ogólnie.

Uczestnicy spotkania dowiedzieli się m.in. wiele o Tomie Tykwerze i jego kinie, na przykład o współpracy z operatorem Frankiem Griebe, z którym wspólnie stworzyli już osiem filmów. Poruszono także temat tykwerowskiego stylu tworzenia filmów z pozornym żonglowaniem gatunkami, które sprowadza się jednak do

wspólnego mianownika, nadającego filmografii reżysera wyraźną koherencję – od ekranizacji bestsellerowej powieści Patricka Süskinda *Pachnidło*, po science fiction tworzone we współpracy z siostrami Wachowskimi, w serialowej produkcji *Sense8*. Dr Ewa Fiuk nazwała Tykwera „Piotrusiem Panem” – nie w pejoratywnym sensie tego określenia – jako kogoś, kto bawi się kinem i lubi czerpać z wielu różnych źródeł, a przy tym nie chce zostać zamknięty w schematach poprzez ograniczenie się do jednego gatunku kina. Na pytanie o innych reżyserów i twórców filmowych, których obok Tykwera Ewa Fiuk sobie ceni, padły takie nazwiska, jak Polański, Tarantino i Scorsese.

„Tydzień Filmu Niemieckiego” co roku przybliży polskiemu widzowi kino tworzone z perspektywy naszych zachodnich sąsiadów. Dzięki organizacji przeglądu w aż 16 miastach Polski zasięg imprezy jest bardzo duży. Dzieje się tak za sprawą pracowników niemieckich konsulatów we Wrocławiu i Krakowie, Domu Norymberskiego oraz Instytutu Goethego. W Rzeszowie partnerem jest Instytut Filologii Germańskiej Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Fot. Instytut Filologii Germańskiej

MONIKA
WESOŁOWSKA

WSPARCIE DLA PSZCZELARZY Z PODKARPACIA

Od lutego do grudnia 2016 roku w Katedrze Chemii i Toksykologii Żywności (Wydział Biologiczno-Rolniczy UR) realizowany był projekt *Kreowanie konkurencyjności miodów podkarpackich na rynku krajowym i europejskim*, finansowany ze środków KSOW w kwocie 33 181 zł. Jego celem był transfer wiedzy i wyników najnowszych badań w zakresie analiz jakości miodu i czynników decydujących o ich wartości rynkowej. Projekt został zrealizowany przez zespół badawczy, w którego skład wchodzi dr hab. inż. prof. UR **Małgorzata Dżugan**, mgr inż. **Monika Wesołowska**, mgr inż. **Patrycja Sowa** i mgr inż. **Sylwia Swacha**. Partnerami zadania byli: Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju i Promocji Podkarpacia „Pro Carpathia” oraz Podkarpacki Związek Pszczelarzy w Rzeszowie.

W ramach projektu zrealizowano następujące przedsięwzięcia:

– badania naukowe w zakresie optymalizacji metody dekrystalizacji miodów bez obniżania ich aktywności biologicznej,

– wyjazd studyjny do pasiek na Słowacji,
– opracowanie monografii *Jakość miodów produkowanych na Podkarpaciu*,
– szkolenie dla pszczelarzy z Podkarpacia nt. *Innowacje w produkcji i promocji miodów podkarpackich*.

Wyniki kilkuletnich badań nad jakością miodów podkarpackich oraz rezultaty badań przeprowadzonych w ramach realizowanego w 2016 roku projektu zostały opublikowane w monografii, która uzyskała pozytywną recenzję prof. Bogdana Kędzi, krajowego eksperta w zakresie właściwości leczniczych miodu. Wykazano w niej, że miody z Podkarpacia

charakteryzują się wysoką jakością, zarówno według kryteriów zawartych w obowiązujących regulacjach prawnych, jak i pod względem wskaźników bioaktywności miodów, które nie są normowane. Utrzymanie wysokiej jakości produktu jest jednak uzależnione od właściwego postępowania z miodem w pasiece, gdzie może dochodzić do wtórnego zanieczyszczenia.

” *Miody z Podkarpacia charakteryzują się wysoką jakością, zarówno według kryteriów zawartych w obowiązujących regulacjach prawnych, jak i pod względem wskaźników bioaktywności miodów, które nie są normowane. Utrzymanie wysokiej jakości produktu jest jednak uzależnione od właściwego postępowania z miodem w pasiece, gdzie może dochodzić do wtórnego zanieczyszczenia.*

Publikacja została przekazana uczestnikom szkolenia, które odbyło się 25 listopada 2016 roku na Wydziale Biologiczno-Rolniczym. W spotkaniu uczestniczyło łącznie 77 pszczelarzy, którzy wysłuchali 3 referatów wygłoszonych przez lek. weter. **Artura Arszułowicza** (ekspert w zakresie leczenia chorób pszczół), mgr. **Tomasza Kędziore** z Technikum Pszczelarskiego w Pszczelnej Woli (praktyka pasieczna) oraz dr hab. inż. prof. UR **Małgorzatę Dżugan** (jakość miodu). Tematyka szkolenia została wysoko oceniona przez uczestników, którzy podkreślali istotność i różnorodność podjętych zagad-

nień: od praktyki pasiecznej, przez choroby pszczół, po jakość finalnego produktu. Efektem burzliwej dyskusji był wniosek końcowy wskazujący na potrzebę podniesienia świadomości konsumentów odnośnie właściwości prozdrowotnych miodu, co stwarza szanse na wzrost jego konsumpcji. Realizacja tych celów wymaga jednak wdrożenia innowacyjnych form promocji i reklamy walorów prozdrowotnych podkarpackich miodów odmianowych.

Fot. M. Wesołowska

EWA
CWANEK-
-FLOREK

MAXI BLAHA O ELFRIEDE JELINEK I INGEBORG BACHMANN

16 grudnia 2016 r. w Bibliotece Austriackiej przebywała znana wiedeńska aktorka Maxi Blaha. Artystka zinterpretowała utwory dwóch ikon austriackiej literatury – Elfriede Jelinek i Ingeborg Bachmann. Zaprezentowany monodram *Istnieję tylko w lustrzanym odbiciu* (*Es gibt mich nur im Spiegelbild*) powstał z okazji 70. urodzin noblistki oraz 90. rocznicy urodzin I. Bachmann, której Elfriede Jelinek poświęciła teksty prezentowane podczas spektaklu. Muzykę do monodramu skomponował Simon Raab, akompaniujący artystce na fortepianie.

Po spektaklu Maxi Blaha mówiła studentom germanistyki o swojej działalności artystycznej:

– „Do tej pory z przedstawionym spektaklem *Istnieję tylko w lustrzanym odbiciu?* wystąpiliśmy w Wiedniu, Salzburgu, Linzu, Grazu, Paryżu, Istambule i Mariborze. Obecnie gramy w Polsce: w Warszawie, Opolu, Poznaniu i w Rzeszowie. W najbliższym czasie wybieramy się do Brukseli, Londynu, Lancaster oraz do Australii.

Przez 2,5 roku grałam w sztuce poświęconej Bercie von Suttner (1843–1914), austriackiej pisarce, laureatce pokojowej Nagrody Nobla. Z tym przedstawieniem odbyłam tournée po świecie. A ponieważ chciałam wystawić spektakl przybliżający postać kobiety-Austriaczki, więc w nowszej literaturze austriackiej odkryłam dwa sławne kobiece nazwiska: Elfriede Jelinek i Ingeborg Bachmann. I tu wystawiłam im »teatralny pomnik«.

W mojej artystycznej pracy chcę poruszyć ludzi w głębi ich serc, pragnę zwrócić uwagę odbiorców na postaciach ważne w historii, okoliczności zdarzeń oraz pewne tematy. Nie podaję gotowego przesłania. Widzowie sami powinni je odczytać.

Jestem zwolenniczką teatru jednego aktora, robię to od wielu lat. Wcześniej wcieliłam się w postać Berthy von Suttner, natomiast obecnie przybliżam Elfriede Jelinek i Ingeborg Bachmann”.

KRYSTYNA
LEŚNIAK-MOCZUK

FORUM MEDIÓW REGIONALNYCH

Z okazji jubileuszu miesięcznika „Echo Rzeszowa” (20-lecia, 250 numerów) na Uniwersytecie Rzeszowskim odbyło się Forum Mediów Regionalnych, które zostało zorganizowane przez Towarzystwo Przyjaciół Rzeszowa – wydawcę czasopisma. Współorganizatorem wydarzenia – ze strony UR – był Wydział Historyczno-Socjologiczny. Patronem honorowym wydarzenia był prof. dr hab. **Sylwester Czopek**, rektor UR. Celem konferencji było określenie roli mediów regionalnych w promowaniu ludzi i miejsc oraz w upowszechnianiu wiedzy historycznej, kultury i perspektyw rozwoju regionów oraz zainicjowanie współdziałania pomiędzy mediami regionalnymi (publicznymi, prywatnymi, samorządowymi i towarzystw) w województwie podkarpackim.

Pierwszą część konferencji zdominowały gratulacje dla zespołu redagującego „Echo Rzeszowa” oraz dla przewodniczącego TPRz **Zdzisława Daraża**, założyciela i redaktora naczelnego „Echa Rzeszowa”, składane w imieniu władz rzeszowskiej diecezji, podkarpackich eurodeputowanych i posłów oraz marszałka województwa. Były też listy gratulacyjne od prezydenta Rzeszo-

wa, władz UR, kierownictwa ZHP i Rady Wojewódzkiej SLD oraz Nowoczesnej. Gratulowali także przedstawiciele stowarzyszeń: Rady Krajowej Ruchu Regionalnego RP, Nasz Dom Rzeszów, Krystyn Podkarpackich i wsi Zaborcze.

Podczas konferencji odznakę „Przyjaciół Rzeszowa”, ustanowioną przez TPRz, przyznano 6 osobom, działaczom i sponsorom tej organizacji.

Publicystom „Echa Rzeszowa” dyplomy wręczyli **Tadeusz Ferenc i Zdzisław Daraż**.

Wprowadzenia do części merytorycznej spotkania dokonał dr hab. prof. UR **Paweł Grata**, dziekan Wydziału Socjologiczno-Historycznego UR. Referaty wygłosili: **Bożena Konikowska** (RKRR PR), prof. dr hab. **Sławomir Partycki** (KUL), dr hab. prof. UR **Wojciech Furman** i dr hab. prof. UR **Wacław Wierzbieniec**. Podczas Forum promowano monografię wydaną przez TPRz *Przyjaciele Rzeszowa. Socjologiczny portret ruchu regionalnego* autorstwa dr hab. prof. UR Krystyny Leśniak-Moczuk.

Fot. Organizatorzy konferencji

Monika Maziarz, *Przenikanie II*, olej na płótnie, 100 x 150 cm
 Jagoda Wyszatycka, *Rozpad*, linoryt, 75 x 105 cm
 Joanna Rokosz, *Hotel Ruanda*, grafika wektorowa, 100 x 70 cm

ŁUKASZ
 CYWICKI

NAJLEPSZE PRACE ABSOLWENTÓW W WYDZIAŁOWEJ GALERII

Na wystawie w Galerii Wydziału Sztuki im. Profesora Włodzimierza Kotkowskiego można zobaczyć prace 21 absolwentów, którzy obronili dyplomy w 2016 roku. Wystawa potrwa do 12 lutego 2017 roku. Wśród prezentowanych prac są wystawiane dzieła nagrodzone w konkursie na najlepszy dyplom. 19 grudnia 2016 roku odbyło się posiedzenie kapituły nagrody w składzie: prof. Tadeusz Błoński, dr hab. Antoni Nikiel, dr hab. prof. UR Janusz J. Cywicki i dr hab. prof. UR Agnieszka Dobosz-Bruchnalska. Kapituła obejrzała i oceniła dwadzieścia osiem dyplomów. Nagroda im. Jerzego Panka za Najlepszy Dyplom Wydziału Sztuki Uniwersytetu Rzeszowskiego w roku 2016 przyznana zastała mgr **Monice**

Maziarz, za magisterską artystyczną pracę dyplomową zrealizowaną w Malarskiej Pracowni Interdyscyplinarnej pod kierunkiem dra hab. Antoniego Nikla, dra hab. prof. UR Marka Olszyńskiego i dra hab. prof. UR Marka Pokrywki. Dwa równorzędne wyróżnienia zostały przyznane mgr **Jagodzie Wyszatyckiej**, za magisterską pracę artystyczną zrealizowaną w Pracowni Grafiki Warsztatowej Druku Wypukłego pod kierunkiem prof. zw. Krzysztofa Skórczewskiego i dra Łukasza Cywickiego oraz mgr **Joannie Rokosz** za magisterską pracę artystyczną zrealizowaną w II Pracowni Grafiki Projektowej pod kierunkiem dra hab. prof. UR Wiesława Grzegorzczaka i mgr Marcina Dudka.

Fot. M. Święcicki

Od lewej stoją: dr hab. prof. UR Marek Olszyński – prodziekan Wydziału Sztuki, mgr Monika Maziarz, dr hab. prof. UR Antoni Nikiel – dziekan Wydziału Sztuki, dr hab. prof. UR Marek Pokrywka i dr hab. prof. UR Wojciech Walat – prorektor ds. studenckich i kształcenia

Od lewej stoją: dr hab. prof. UR Wojciech Walat – prorektor ds. studenckich i kształcenia, mgr Joanna Rokosz, dr hab. prof. UR Antoni Nikiel – dziekan Wydziału Sztuki, mgr Jagoda Wyszatycka i dr Łukasz Cywicki

JOLANTA
SKOREK-MÜNCH

PAMIĘTAJĄC O TWÓRCZOŚCI WOJCIECHA KILARA

Pierwsza międzynarodowa konferencja związana z osobą i twórczością Wojciecha Kilara odbyła się na Wydziale Muzyki Uniwersytetu Rzeszowskiego w 2014 roku. Jej myślą przewodnią było ukazanie twórczości autora *Angelusa* na tle współczesnej muzyki religijnej, a celem wielokierunkowa refleksja nad sytuacją i perspektywami współczesnej muzyki religijnej w kontekście najnowszych dokonań zagranicznych i polskich kompozytorów, praktyki liturgicznej oraz norm ustanowionych przez Kościół. Tak szeroki zasięg problematyki konferencji pozwolił ogarnąć najrozmaitsze zjawiska: od muzyki towarzyszącej dzisiejszej liturgii, piosenki pielgrzymkowej i oazowej, po tworzone przez współczesnych kompozytorów dzieła oparte na tekstach należących do liturgii i nawiązujące do zakorzenionych w tradycji form i gatunków słowno-muzycznych. Zwrócono też uwagę na charakterystyczne dla współczesnej kultury przekraczanie granic pomiędzy tym, co należy do *sacrum* i *profanum*, czyli przenikania elementów kultury ludowej, popularnej bądź masowej do muzyki religijnej.

Tematem drugiej konferencji (23 listopada 2016 roku) był *Element narodowy w twórczości Wojciecha Kilara na tle współczesnej World Music*. Patronat honorowy nad konferencją objęli: JM Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. dr hab. Sylwester Czopek, prezydent Rzeszowa Tadeusz Ferenc i JE ks. bp Jan Wątroba. Obrady otworzył prof. dr hab. Grzegorz Oliwa, prodziekan ds. spraw studenckich i rozwoju Wydziału Muzyki UR. Wystąpienia uczestników konferencji skoncentrowały się wokół dwóch wyraźnie zaznaczonych wątków tematycznych.

Po pierwsze przedmiotem szczegółowej i pogłębionej refleksji stały się te utwory Wojciecha Kilara, które nawiązywały do polskiej muzyki tradycyjnej i ludowej, w tym również partytury sakralne i filmowe, w których te nawiązania są obecne. Szczegółowo ujęto tę problematykę w referatach dr Maryli Renat (Akademia im. J. Długosza w Częstochowie), Jacka Glenca prof. AM (Akademia Muzyczna Katowice), dra Krzysztofa Uścińskiego, dr Elżbiety Ochwat (UR) i dr Jolanty Wąsacz-Krztoń (UR). Nie zabrakło także cennych odwołań do szczegółów biografii kompozytora, jego edukacji, a także do zagadnienia recepcji jego twórczości oraz obecności współczesnej muzyki polskiej w repertuarach instytucji muzycznych. Do tych należały wystą-

pienia prof. dr hab. Marty Wierzbieniec (UR), dr Kingi Fink (UR), dr Ewy Nideckiej (UR), mgra Andrzeja Szypuły (Rzeszowskie Towarzystwo Muzyczne) i ks. dra Lucjana Dyki (Instytut Teologiczno-Pastoralny w Rzeszowie). Do tego wątku tematycznego zaliczyłabym także rozważania na temat twórczości innych polskich kompozytorów przywołujące różne konteksty artystyczne, światopoglądowe i społeczne. Przedstawili je: dr hab. Joanna Glenc (Uniwersytet Śląski w Katowicach), dr hab. prof. UR Krzysztof Kostrzewa, dr Ewa Fedyczkowska (UR) i dr Monika Hippe (UR). Drugim obszarem konferencyjnej refleksji była muzyka na tle różnych tekstów kultury. W Polsce terminem „muzyka tradycyjna” określa się dziś dawną muzykę ludową, a przede wszystkim historyczną muzykę wiejską (zwłaszcza tę o cechach archaicznych), której specyfiką jest transmisja pamięciowa. Istnieje wiele kompozycji lub projektów koncertowych, które do muzyki tradycyjnej nawiązują, łącząc na przykład ludowe instrumentarium ze współczesną orkiestrą symfoniczną. W tych projektach zasadą jest łączenie tradycyjnych i współczesnych instrumentów oraz wzajemne przenikanie się dawnych i nowych technik wokalnych bądź instrumentalnych: z jednej strony mamy rekonstrukcję, a z drugiej otwieranie nowych, wielokulturowych horyzontów. W trakcie konferencji pojawiły odwołania nie tylko do bliskiego nam obszaru kulturowego sąsiadów – Słowacji i Ukrainy, ale także do tradycyjnej muzyki chińskiej i żydowskiej. Tej tematyce były poświęcone wystąpienia dr hab. prof. UR Jolanty Skorek-Münch, dr Teresy Mazepy (UR), dr Tatiany Švajkovej (Uniwersytet w Prešovie) i dra Stefana Müncha (UMCS w Lublinie).

Podczas drugiej konferencji poświęconej twórczości Wojciecha Kilara odnotowano różnorodność

Wojciech Kilar w latach 1946–47 mieszkał w Rzeszowie, gdzie kształcił się pod kierunkiem prof. Kazimierza Mirskiego. W późniejszych latach często podkreślał, że to miasto ma dla niego wyjątkowe znaczenie. W roku 1998 otrzymał tytuł Honorowego Obywatela Rzeszowa.

prezentowanych metod analizy, szeroki wachlarz tematyczny i wysoki poziom merytoryczny wystąpień.

Cennym uzupełnieniem naukowej refleksji był bardzo udany koncert *Skąd nasz ród*, przygotowany przez dr Annę Marek-Kamińską. Jego ideą było ukazanie pierwiastka narodowego jako inspiracji dla kompozytorów oraz przypomnienie wczesnych utworów fortepianowych Wojciecha Kilara. Wystąpił Chór Żeński „Iuventus paedagogica” z Wydziału Filozofii Uniwersytetu w Prešovie pod batutą Tatiany Švajkovej, prezentując

utwory współczesnych kompozytorów słowackich (Eugen Suchoň, Ivan Hrušovský, Zdeněk Lukáš, Bartolomej Urbanec i Jana Kmiťová). Magdalena Prejsnar-Wąsacz wykonała *Trzy preludia* Wojciecha Kilara nawiązujące pod względem stylistycznym do polirytmii Stawińskiego. Oktet „Unanime”, pod dyрекcją Anny Marek-Kamińskiej, zaśpiewał kompozycje Michała Kleofasa Ogińskiego i Mirosława Gałęskiego (zespółowi towarzyszyła pianistka Maria Marek).

PIOTR
DĄBROWSKI

VIII INTERDYSCYPLINARNE PODKARPACKIE SPOTKANIA REUMATOLOGICZNE

Reumatologia jest jedną z najszybciej rozwijających się dziedzin współczesnej medycyny. Zapalne schorzenia układu ruchu oraz układowe choroby tkanki łącznej są nadal częstym powodem absencji chorobowej oraz główną przyczyną niepełnosprawności. Na skuteczność leczenia chorób reumatycznych wpływa nie tylko doświadczenie zawodowe, zastosowanie nowoczesnych technologii, ale także szybkie wdrażanie efektów prac badawczych. Temu służy corocznie organizowana konferencja naukowo-szkoleniowa. Ubiegłoroczną zorganizowano w dniach 21–22 października 2016 roku pod patronatem prof. Sylwestra Czopka – rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego, dra n. med. Wojciecha Domki – prezesa Okręgowej Izby Lekarskiej w Rzeszowie oraz dra n. med. Andrzeja Wadowskiego – konsultanta wojewódzkiego w dziedzinie reumatologii.

Zorganizowane w Komborni k. Krosna „**VIII Interdyscyplinarne Spotkania Reumatologiczne**” zgromadziły reumatologów, specjalistów chorób wewnętrznych z województwa podkarpackiego, jak również ordynatorów kilku oddziałów reumatologii ze szpitali w województwie świętokrzyskim. Organizatorem konferencji była Klinika Reumatologii Klinicznego Szpitala Wojewódzkiego nr 2 im. św. Jadwigi Królowej w Rzeszowie. Uroczystego otwarcia dokonał kierownik

Kliniki dr n. med. **Piotr Dąbrowski** wspólnie z głównym organizatorem poprzedniego cyklu szkoleń dr. n. med. **Andrzejem Wadowskim**, natomiast przedstawił Wydziału Medycznego Uniwersytetu Rzeszowskiego, dyrektor Przyrodniczo-Medycznego Centrum Badań Innowacyjnych i kierownik Zakładu Immunologii, dr hab. n. med. prof. UR **Jacek Tatarkiewicz** powitał gości w imieniu dziekana Wydziału Lekarskiego dra hab. n. med. prof. UR **Artura Mazura**.

Dr n. med. Piotr Dąbrowski

Wśród zaproszonych gości był prof. dr hab. n. med. **Marek Brzoso**, konsultant krajowy w dziedzinie reumatologii, kierownik Kliniki Reumatologii, Chorób Wewnętrznych i Geriatrii Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie oraz kierownicy kilku wiodących ośrodków reumatologicznych w kraju (i jednocześnie konsultanci wojewódzcy ds. reumatologii): prof. dr hab. n. med. **Maria Majdan** z Kliniki Reumatologii i Układowych Chorób Tkanki Łącznej w Lublinie, prof. dr hab. n. med. **Włodzimierz Samborski** z Kliniki Reumatologii i Rehabilitacji Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu oraz prof. nadzw. dr hab. n. med. **Marzena Olesińska** z Kliniki i Polikliniki Układowych Chorób Tkanki Łącznej Narodowego Instytutu Geriatrii, Reumatologii i Rehabilitacji w Warszawie. Przedstawione przez nich w sesji plenarnej referaty dotyczyły najnowszych doniesień naukowych w dziedzinie reumatologii, wyników prac badawczych oraz co najcenniejsze – własnych doświadczeń zawodowych.

Konferencja miała charakter interdyscyplinarny, obejmując swoją tematyką zagadnienia związane nie tylko z reumatologią, ale również z dziedzinami pokrewnymi, jak hematologia i gastroenterologia. Podkarpacki wojewódzki konsultant ds. hematologii dr hab. n. med. prof. UR **Andrzej Pluta** wygłosił wykład pt. „Problemy he-

Dr n. med. Andrzej Wadowski

matologiczne w praktyce reumatologicznej”, natomiast kierownik Kliniki Gastroenterologii Klinicznego Szpitala Wojewódzkiego nr 2 w Rzeszowie dr hab. n. med. prof. UR **Rafał Filip** wykład pt. „Zaburzenia metabolizmu kości w nieswoistych chorobach zapalnych jelit”.

Podczas dwudniowej konferencji także pracownicy rzeszowskiej Kliniki Reumatologii przedstawiali wyniki swoich wieloletnich doświadczeń w leczeniu układowych zapaleń naczyń. Każdy wykład był podstawą do dyskusji, z uwagą słuchano głosów prelegentów oraz liczego grona lekarzy praktyków. Zaproponowana przez organizatorów spotkania formuła 15-minutowej dyskusji, po każdej sesji tematycznej, dała możliwość bieżącej wymiany doświadczeń pomiędzy przedstawicielami kilku ośrodków reumatologicznych w Polsce. Wniosła wiele cennych informacji o działaniach możliwych do zastosowania w diagnostyce i leczeniu schorzeń o podłożu autoimmunologicznym.

Zapalne schorzenia układu ruchu oraz układowe choroby tkanki ogrywiają w dobie stale rosnącej zachorowalności bardzo duże znaczenie socjoekonomiczne. Dynamiczny rozwój nowych terapii, opartych na technikach biologii molekularnej oraz inżynierii genetycznej, wymaga ścisłej współpracy naukowej pomiędzy prowadzącymi je ośrodkami celem wypracowania jak najlepszych schematów postępowania diagnostyczno-terapeutycznego. Coroczna konferencja organizowana przez Klinikę Reumatologii umożliwia przedstawienie światowych dokonań w tej dziedzinie w jak najprostszy i dostępny sposób, co przekłada się na poprawę współpracy na linii: podstawowa opieka zdrowotna – poradnia specjalistyczna – oddział kliniczny oraz zwiększa chorem dostępność do nowoczesnych metod terapii. W ocenie wielu uczestników coroczna rzeszowska konferencja, poza istotnym wkładem merytorycznym, daje także sposobność integracji środowiska reumatologicznego w województwie podkarpackim. W przyszłości planowane jest poszerzenie tematyki wykładów o zagadnienia związane także z innymi dziedzinami medycyny, jak pulmonologia, dermatologia i okulistyka.

Fot. J. Lepiech

Prezydium konferencji

ŻYWIENIE DECYDUJE O ZDROWIU

Pod patronatem JM Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. dra hab. Sylwestra Czopka 24 listopada 2016 roku odbyła się konferencja naukowa „Żywność a zdrowie”, zorganizowana przez Katedrę Przetwórstwa i Towaroznawstwa Rolniczego Wydziału Biologiczno-Rolniczego oraz Podkarpacki Oddział Wojewódzki Stowarzyszenia Naukowo-Technicznego Inżynierów i Techników Przemysłu Spożywczego.

Przy okazji warto odnotować, że nauka o zdrowym żywieniu człowieka jest dynamicznie rozwijającą się dziedziną wiedzy, a społeczna ranga tej dyscypliny jest wysoka. W znacznym zakresie determinuje rozwój cywilizacyjny oraz decyduje o stanie zdrowia obecnych i przyszłych pokoleń. Dotyczy to zarówno społeczeństw żyjących w dobrze rozwiniętej gospodarce żywnościowej, jak i ludzi żyjących w ubóstwie, którym państwo powinno zapewnić bezpieczeństwo żywnościowe, aby uchronić ich od głodu i chorób na tle niedoborów pokarmowych.

Mając to na uwadze, organizatorzy konferencji postanowili przedstawić, w sposób przystępny i interesujący, aktualną wiedzę o różnych rodzajach żywności, jej nowoczesnych i tradycyjnych metodach wytwarzania oraz zapoznać słuchaczy z jakością i bezpieczeństwem żywności. Podczas konferencji referaty wygłosili nauczyciele akademicy i studenci Uniwersytetu Rzeszowskiego:

- prof. dr hab. **Marek Zin** (Wydział Biologiczno-Rolniczy) – *Spożywanie tłuszczów a zdrowie,*
- dr n. med. **Mariusz Dąbrowski** (Wydział Medyczny) – *Endokrynne dysruptory – czym są i w jaki sposób wpływają na nasze zdrowie,*
- dr hab. inż. prof. UR **Mariusz Rudy** (Wydział Biologiczno-Rolniczy UR) – *Wpływ żywności i żywienia na stan zdrowia,*
- dr inż. **Małgorzata Karbarz** (Instytut Biotechnologii Stosowanej i Nauk Podstawowych w Weryni, UR) – *Żywność genetycznie modyfikowana a zdrowie,*
- studentka **Natalia Szumowicz** (Studenckie Koło Naukowe Kabanosik) – *Zmiany jakości mięsa indyczego podczas chłodniczego przechowywania.*

W trakcie konferencji zaprezentowano także 28 posterów pracowników UR.

W części plenarnej konferencji, która odbyła się w auli Wydziału Biologiczno-Rolniczego, uczestniczyły 263 osoby. Wśród zebranych obecny był **Mieczysław Miazga** – poseł na Sejm obecnej kadencji oraz pracownicy naukowcy, dyrektorzy i technolodzy reprezentujący przedsiębiorstwa przemysłu spożywczego z terenu Podkarpacia.

Podczas towarzyszącej konferencji nieformalnego spotkania (w Centrum Innowacji i Wdrożeń w Przemysle Spożywczym) nie tylko kontynuowano porębatą dyskusję, ale także degustowano produkty spożywcze różnych zakładów przetwórczych oraz wędliny wyprodukowane przez studentów w ramach działalności Studenckiego Koła Naukowego Kabanosik.

Fot. M. Gil

LUDWIK
BOROWIEC

PRIMUS INTER PARES. LAUREACI MNiSW

W grudniu ub. roku minister nauki i szkolnictwa wyższego podjął decyzję o przyznaniu 6 studentom Uniwersytetu Rzeszowskiego stypendiów za wybitne osiągnięcia naukowe lub artystyczne. Stypendia ministra przyznawane są na rok akademicki i wypłacane jednorazowo w wysokości 15 tys. zł dla każdego stypendysty.

W roku akademickim 2016/2017 stypendia MNiSW otrzymali: **Katarzyna Fornal** – studentka V roku jednolitych studiów magisterskich, kierunek grafika; **Bartłomiej Krzysztof Krzych** – student III roku studiów I stopnia, kierunek filozofia; **Ewa Kwaśniewicz** – studentka III roku studiów I stopnia, kierunek biotechnologia; **Maria Sibirnaja** – studentka I roku studiów II stopnia, kierunek filologia rosyjska; **Michał Świącicki** – student II roku studiów II stopnia, kierunek sztuki wizualne i **Dominika Zielińska** – studentka I roku studiów II stopnia, kierunek dietetyka.

BARTŁOMIEJ K. KRZYCH jest studentem filozofii (UR). Stypendysta MNiSW (2015, 2016), laureat Studenckiego Nobla w zakresie nauk humanistycznych i sztuki (2016), zwycięzca ogólnopolskich konkursów, zdobywca licznych nagród i wyróżnień. Aktualnie m.in.: wiceprezes DKF „Eudaimonia” oraz redaktor „Forum Filozoficznego”; członek korespondent PTTA; członek rady redakcyjnej oraz redaktor tematyczny czasopisma „Amor Fati” (amorfati-journal.com); członek Rady Wydziału oraz wiceprzewodniczący samorządu studentów Wydziału Socjologiczno-Historycznego ds. nauki. Autor kilku rozdziałów w monografiach naukowych, kilkudziesięciu artykułów naukowych i popularnonaukowych oraz tekstów publicystycznych, omówień, recenzji, wywiadów, jak też utworów poetyckich (publikacje m.in. w „Sofia” [PFKS], „Liturgia Sacra”, „Christianitas”, „Fuss Magazyn”, „Melanż”). Główne zainteresowania naukowe: byt (w jego najszerszym rozumieniu), fizyka i metafizyka, liturgia (historia i ceremonie kultu chrześcijańskiego).

Fot. M. Szklarczyk

EWA KWAŚNIEWICZ

po drugim roku studiów na kierunku biotechnologia odbyła praktykę w Zakładzie Genetyki Instytutu Biotechnologii Stosowanej i Nauk Podstawowych UR pod opieką dra hab. prof. UR Macieja Wnuka. Dodatkowo podczas praktyki brała udział w badaniach prowadzonych w ramach dwóch projektów naukowych SONATA/NCN/2013/11/D/NZ7/00939 „Search for novel mechanisms underlining inhibition of cancer cell proliferation by plant-derived nutraceuticals” oraz Iuventus PLUS 0258/IP1/2015/73 „Regulation of cellular senescence by DNMT2” pod kierunkiem naukowym dr Anny Lewińskiej. Uzyskane wyniki były prezentowane na kilku konferencjach naukowych, m.in.: FUTURE OF AGING, 10th European Congress of Biogerontology and 6th Biogerontological Meeting of the Polish Academy of Sciences czy Cell Fate Diversity in Aging Conference.

Ewa Kwaśniewicz jest również współautorką publikacji naukowej opublikowanej w międzynarodowym czasopiśmie „Toxicology Letters” (współczynnik impact factor 3.522). Otrzymane stypendium MNiSW przeznaczy na dalszy rozwój badań i kontynuowanie przygody z nauką.

MARIA SIBIRNAJA

jest studentką I roku studiów II stopnia na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Rzeszowskiego. Jest prezesem studenckiego Koła Naukowego Literaturoznawców na kierunku filologia rosyjska. Ma trzy priorytety w prowadzonych badaniach naukowych: literaturoznawstwo, dramat współczesny oraz twórczość ukraińskiego dramaturga Aleksandra Mardania (promotorem jest prof. N. Maliutina). W latach 2014–2016 brała udział w 8 konferencjach krajowych i międzynarodowych.

Jest autorką monografii: *Пьесы Александра Мардана в контексте массовой культуры*, 2016, LAP LAMBERT Academic Publishing, Niemcy, ISBN-13: 978-3-659-92355-5, ISBN-10: 3659923559 [in Russian]; artykułów w recenzowanych czasopismach: *Metadramatic aspect of the plays by playwright A. Mardan* [w:] „Проблеми сучасного літературознавства” Вип. 22, 2016, „Астропринт”, Одеса, str. 181–192, ISSN 2312-6809 [in English]. *Факторы влияния чеховского текста на пьесы А. Мардана „Антракт” и „Анилаг”*. (Отказ от власти прецедентных текстов или возвращение к ним), „Kultury Wschodniosłowiańskie – Oblicza i Dialog”, nr 6, 2017, Poznań [in Russian], (w druku); artykułów w monografiach międzynarodowych konferencji: *Прием „театра в театре” в пьесе А. Мардана „Анилаг”* [w:] Monografia V International, scientific and practical conference of young scientists and students “Time of challenges and opportunities: problems, solutions and prospects”, 2015, Baltic International Academy, Riga, str. 526–531 [in Russian].

Разрушение утопии массового сознания на примере пьесы А. Мардана „Последний герой” [w:] Monografia VI International, scientific and practical conference of young scientists and students “Time of challenges and opportunities: problems, solutions and prospects”, 2016, Baltic International Academy, Riga, str. 413–417 [in Russian].

Stypendium MNiSW będzie przeznaczony na zdobycie certyfikatu CAE z języka angielskiego, staż zagraniczny oraz kontynuację pracy naukowej.

MICHAŁ ŚWIĘCICKI jest absolwentem studiów I stopnia, kierunku sztuki wizualne (specjalizacja grafika). W czerwcu 2016 roku otrzymał dyplom z wyróżnieniem. Aktualnie kontynuuje naukę na tym samym kierunku (studia II stopnia) oraz pracuje w Dziale Promocji UR. Z zamiłowania i zawodu jest grafikiem komputerowym, skutecznie realizującym własne pomysły. Jest zafascynowany sztuką współczesną, którą wzbogaca o obrazy i rysunki. Koncepty graficzne skutecznie łączy ze zdolnościami manualnymi, oddając w nie całą swoją wrażliwość artystyczną. W wolnym czasie zajmuje się malarstwem studyjnym i plenerowym, w zaciszu górskich krajobrazów, z których czerpie inspiracje do twórczości. Uczestnik wystaw zbiorowych i indywidualnych – krajowych i międzynarodowych. Laureat nagród z dziedziny grafiki i malarstwa. Środki ze stypendium Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego zainwestuje w dalszy rozwój artystyczno-naukowy na studiach doktoranckich.

Fot. P. Stankiewicz

DOMINIKA ALICJA ZIELIŃSKA

jest studentką dietetyki (I rok, studia II stopnia) na Wydziale Medycznym oraz II roku edukacji artystycznej w zakresie sztuki muzycznej na Wydziale Muzyki Uniwersytetu Rzeszowskiego. Członkini Koła Naukowego Dietetyków i Rady Wydziału Medycznego (w latach 2013–2016) oraz Chóru Wydziału Muzyki Uniwersytetu Rzeszowskiego. Prowadzi własne badania naukowe, a o wynikach informuje podczas konferencji o tematyce medycznej. Jest zaangażowana w realizację kilku projektów: Festiwal Zdrowia w Sercu Miasta, Uniwersytecki Tydzień Zdrowia i Sportu, Mały Uniwersytet Rzeszowski, w organizację Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej Studentów i Doktorantów, prowadzenie lekcji edukacyjnych, porad dietetycznych, koncertów symfonicznych i kameralnych. Autorka wielu audycji radiowych na temat zdrowego odżywiania w Akademickim Radiu Uniwersytetu Rzeszowskiego – Feniks.fm. Autorka artykułu w monografii *Biblioteka Zdrowia Publicznego* (tom IV). Kwotę uzyskaną ze stypendium ministra zamierza przeznaczyć na program dietetyczny, prowadzenie badań naukowych i udział w konferencjach.

ANNA ZIĘBA

ZAPAŁOWCY BYLI WE LWOWIE

W dniach 7–11 listopada 2016 roku członkowie Koła Naukowego Rzeźby „Zapał”, działającego na Wydziale Sztuki Uniwersytetu Rzeszowskiego, wzięli udział w warsztatach ceramicznych we Lwowie. Fundusze na ten wyjazd pozyskane zostały ze środków finansowych w ramach corocznego konkursu kół naukowych, prowadzonego przez prorektora ds. nauki na Uniwersytecie Rzeszowskim.

Ważnym wydarzeniem pleneru było zwiedzenie oraz zapoznanie się z procesem twórczym na Lwowskiej Narodowej Akademii Sztuki, porównanie poziomu naszego nauczania oraz podpatrzenie ich działań w dziedzinie zarówno rzeźby, jak i ceramiki.

Głównym punktem naszego wyjazdu były warsztaty. Zorganizowano je w przedsiębiorstwie ceramicznym firmy Rezon, której produkty są znane i sprzedawane w wielu krajach Europy. Tu studenci zapoznali się z technikami tworzenia prac oraz zwiedzili ogromne pomieszczenia i liczne pracownie. Produkcja rozpoczyna się od przygotowania gliny, stworzenia surowych form, a kończy na precyzyjnym, ręcznym zdobieniu. Po zapoznaniu się z technikami zdobniczymi zadaniem studentów była realizacja własnych projektów z otrzymanych materiałów. Ustalono wstępnie, że inspiracją dla wszystkich uczestników będzie lwowska architektura secesyjna.

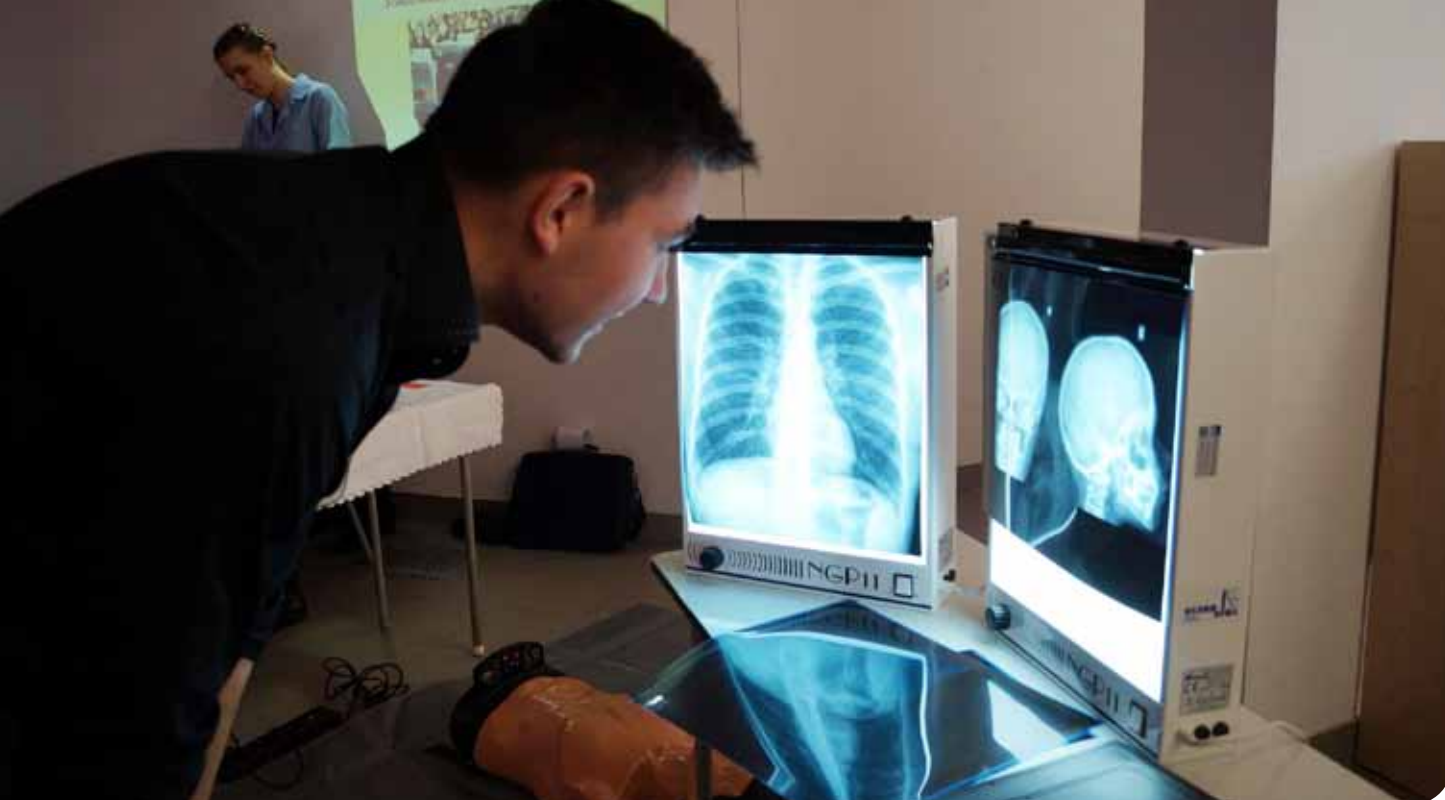
Opiekę nad grupą studentów w pracowni sprawował Dymitr Tkanko – profesor Lwowskiej Narodowej Aka-

demii Sztuki, który także udzielał pomocy przy realizacji projektów. Prace powstałe podczas tych warsztatów można oglądać na Wydziale Sztuki Uniwersytetu Rzeszowskiego w pracowni ceramicznej (sala 016).

3 lutego 2017 roku w Głównej Galerii Attavantich w Jarosławiu odbył się wernisaż prac Koła Naukowego Rzeźby „Zapał”. Wystawę „Zapał do Dizajnu” przygotowano we współpracy z pracownią dizajnu, prowadzoną przez profesora Tadeusza Błońskiego. Będzie ona dostępna do zwiedzania przez miesiąc.

Fot. Ze zbiorów Koła Naukowego Rzeźby „Zapał”

MAŁGORZATA
KRÓL

STUDENCI RADIOLOGII MAJĄ WŁASNE KOŁO NAUKOWE

Studenckie Koło Naukowe „Młoda Elektroradiologia”, działające przy Katedrze Elektroradiologii IPiNoZ, powstało w 2013 roku. Przez cztery lata należało do niego ponad 100 członków, a w obecnym roku akademickim liczy 30 studentów.

„Młoda Elektroradiologia” – jako organizacja studentów – swoją działalnością rozbudza zainteresowanie pracą naukową i badawczą, samokształceniem oraz popularyzuje wiedzę o elektroradiologii zarówno w środowisku studenckim, jak i lokalnym. Poprzez organizację konferencji oraz wyjazdów na sympozja i szkolenia umożliwia współ-

pracę ze studentami z innych uczelni krajowych i zagranicznych. Ważnym celem programowej działalności Koła pozostaje jednoczenie studentów, którzy chcą odkrywać i doświadczać czegoś więcej niż tylko wiedzy przekazywanej w czasie zajęć programowych. Wspólne inicjatywy sprzyjają zdobywaniu akademickiego doświadczenia.

Sztandarową imprezą Koła jest „Ogólnopolska Konferencja Naukowa Młoda Elektroradiologia” organizowana od 2013 roku. Jest to pierwsze i jak dotąd jedyne tego typu przedsięwzięcie w Polsce skierowane przede wszystkim do studentów kierunku elektroradiologia.

Studenckie Koło Naukowe
MŁODA ELEKTORADIOLOGIA

Organizatorzy konferencji zachęcają także do udziału w tym wydarzeniu studentów kierunku lekarskiego, zainteresowanych radiologią, jak również techników elektroradiologii. Ta konferencja stała się wizytówką oraz elementem rozpoznawczym rzeszowskiej elektroradiologii. Od pięciu lat na terenie Uniwersytetu Rzeszowskiego gościśmy uczestników naukowej debaty z całej Polski, którzy przybywają, aby wymienić się swoją wiedzą oraz osiągnięciami. Konferencja cieszy się bardzo dużym zainteresowaniem oraz renomą wśród studentów przede wszystkim dzięki wysokiemu poziomowi prezentacji, ale także dzięki temu, że przekazywana wiedza jest przydatna w dalszej praktyce zawodowej. W dniach 8–9 kwietnia 2017 roku będzie w Rzeszowie piąta konferencja.

Od czterech lat członkowie Koła organizują akcję profilaktyczną „Zawalczy o własne piersi”, która jest poświęcona przede wszystkim tematyce raka piersi i uwzględnia także problemy związane z rakiem szyjki macicy. Każda kolejna edycja przedsięwzięcia cieszy się rosnącym zainteresowaniem zarówno wśród studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego, jak i mieszkanki Rzeszowa. W czasie tego wydarzenia kobiety mają możliwość udziału w cyklu wykładów, dzięki którym mogą dowiedzieć się o czynnikach ryzyka, a także zdobyć wiedzę na temat diagnostyki obu schorzeń. Można dowiedzieć się, jak przebiega badanie mammograficzne i jak prawidłowo wykonywać samobadanie piersi. W tym celu udostępniane są specjalne fantomy, które pokazują zmiany w różnym stopniu zaawansowania choroby.

Koło było także współorganizatorem szeregu innych wydarzeń, takich jak: Ogólnopolska Konferencja Studenckich Kół Naukowych Medycznych, Dni Otwarte Uniwersytetu Rzeszowskiego, akcji „Przyjdź, zobacz, dotknij” dla gimnazjalistów i licealistów oraz „Forum Maturzystów” zorganizowanych na Uniwersytecie Rzeszowskim.

Członkowie Koła reprezentują rzeszowską elektroradiologię podczas wielu konferencji oraz warsztatów poświęconych tematyce radiologicznej. Są obecni na tak ważnych imprezach, jak sympozjum Radiologia Wspólna

Sprawa, Studenckie Ogólnopolskie Forum Radiologiczne, Światowe Dni Radiologii, Podkarpackie Spotkania Radiologiczne, obchody Światowego Dnia Mózgu oraz na Zjeździe Polskiego Lekarskiego Towarzystwa Radiologicznego.

Kierownictwo Studenckiego Koła Naukowego „Młoda Elektroradiologia” nawiązało współpracę z Polskim Lekarskim Towarzystwem Radiologicznym (patronuje sympozjum Młoda Elektroradiologia), a także stowarzyszeniami techników elektroradiologii.

Członkowie Koła realizują co roku kilka projektów naukowych, które następnie prezentowane są podczas konferencji, a najlepsze referaty publikowane są w konferencyjnych wydawnictwach.

Studenckie Koło Naukowe „Młoda Elektroradiologia” powstało z inicjatywy studentki **Dominiki Pazdan**. Członkami pierwszego zarządu – oprócz Dominiki jako szefowej – byli: **Agnieszka Kazańska** (wiceprzewodnicząca), **Jadwiga Stępień** (skarbnik) i **Grzegorz Wszolek** (sekretarz). Opiekę nad organizacją sprawuje dr **Jan Gawelko**. Od 2015 roku działalność kontynuowała **Faustyna Świętoń** (przewodnicząca) wraz z zarządem w składzie: **Patrycja Poręba** (wiceprzewodnicząca) oraz **Sylwester Stachyra** (sekretarz). Obecnie przewodniczącą jest **Małgorzata Król**, a do zarządu należą: **Paula Rzońca** (wiceprzewodnicząca) i **Emilia Misiewicz** (sekretarz).

„Młoda Elektroradiologia” wpisała się już trwale w życie naukowe Uniwersytetu Rzeszowskiego, dając możliwość wszechstronnego rozwoju swoim członkom. Każde wydarzenie, jakie organizujemy, czy w którym bierzemy udział, pozwala dzielić się wiedzą i promować radiologię wśród społeczności uczelni i miasta Rzeszowa. Stawia też przed nami nowe wyzwania organizatorskie, logistyczne i szkoleniowe, stając się dla nas swoistą szkołą życia. Pozwala odkryć nam swoje mocne strony oraz przełamywać bariery. Co więcej, zwraca naszą uwagę, że każdy z nas „tyle jest wart, ile może dać drugiemu człowiekowi”. Zapraszamy do współpracy, a także na stronę: www.facebook.com/skn.mloda.elektroradiologia

Fot. Archiwum SKN „Młoda Elektroradiologia”

MAGDALENA DRZAŁ
MONIKA OCHAŁEK
EDYTA ŻUCZEK

PRAKTYKI STUDENTEK FILOLOGII POLSKIEJ W PRESZOWIE

Studiowanie filologii polskiej to nie tylko czytanie lektur i nauka zasad gramatyki, ale również rozwijanie pasji i zainteresowań. Dlatego rok temu niektórzy studenci zdecydowali się na podjęcie dodatkowej specjalizacji – nauczania języka polskiego jako obcego. Taka decyzja pozwala na poszerzenie dotychczas zdobytej wiedzy i umiejętności nauczycielskich o dodatkowe kompetencje glottodydaktyczne. W trakcie pierwszego roku studiów magisterskich (II stopnia) zdobywałyśmy doświadczenie w pracy z cudzoziemcami podczas praktyk w Centrum Kultury i Języka Polskiego dla Polaków z Zagranicy i Cudzoziemców „Polonus” Uniwersytetu Rzeszowskiego. Polegały one zarówno na prowadzeniu lekcji, jak i obserwacji zajęć, odbywały się systematycznie przez dwa semestry. Dzięki nim poznałyśmy specyfikę nauczania obcokrajowców języka polskiego. To doświadczenie zdecydowało o pierwszej zagranicznej praktyce na Słowacji. Dzięki staraniom dr hab. prof. UR Urszuli Kopeć oraz dr Danuty Hejdy oraz przychylności władz UR i Wydziału Filologicznego w ostatnich dniach listopada grupa filologów wyjechała do Preszowa. W wyjeździe uczestniczyły: Monika Chałek, Magdalena Drzał, Agnieszka Gerula, Małgorzata Kazanowska, Paulina Paluch i Edyta Żuczek. Pobyt w preszowskim uniwersytecie rozpoczął się od spotkania z mgr Martą Wojtekovą, Ph.D. – dyrektorką Instytutu Ukrainistyki

i Studiów Środkowoeuropejskich oraz z dr Bożeną Kotułą – lektorką języka polskiego. Jeszcze tego samego dnia, po południu, odbyły się pierwsze – prowadzone przez rzeszowskie studentki – zajęcia. Kolejne były następnego dnia. Miałyśmy okazję pracować z dwoma grupami studentów I i II roku studiów środkowoeuropejskich. Na tym kierunku nauka języka polskiego prowadzona jest od podstaw, ale bardzo intensywnie. Studenci mają 8 godzin lektoratu tygodniowo.

Zajęcia prowadzone przez rzeszowianki polegały na ćwiczeniach komunikacyjnych i leksykalnych, skoncentrowanych wokół tematu żywności, jej przygotowywania i serwowania. Oprócz zadań i prezentacji studenci mieli okazję poznać tradycyjne polskie potrawy, a nawet skosztować przywiezionej z Rzeszowa szarlotki. Podjęto też temat bliski każdemu – zakupów i liczenia polskich pieniędzy. Było to wprowadzenie do zajęć poświęconych polskim liczebnikom. Z kolei studentki II roku poznały polskie tradycje weselne i podstawowe zasady grzeczności przyjęte w polskiej kulturze. Otwartość słowackich studentów sprawiła, że zajęcia odbywały się w przyjaznej atmosferze, co więcej – miały one formę dialogu polsko-słowackiego. A że nie samą nauką człowiek żyje, więc wolny wieczór poświęciliśmy na zwiedzanie Preszowa, spróbowanie tradycyjnych słowackich potraw oraz poznanie tamtejszej kultury i zabytków.

ZBIGNIEW
SARNA

BYŁO ŚWIĄTECZNIE I SPORTOWO

21 grudnia 2016 roku po raz 21. odbyły się na pływalni ROSiR akademickie Świąteczne Zawody Pływackie. W rywalizacji uczestniczyli studenci studiów stacjonarnych i niestacjonarnych, pracownicy Uniwersytetu Rzeszowskiego i absolwenci uczelni. Zawody uświetnił pokaz skoków do wody w wykonaniu zawodników "Stali" Rzeszów, wśród których prym wiodła **Kaja Skrzek** – dwukrotna złota medalistka Mistrzostw Europy Juniorów w tej dyscyplinie sportu.

Po występach skoczków zawodniczki sekcji pływackiej z UR, przy zgaszonych świątecznych i przy melodiach kołęd oraz pastorałek, zaprezentowały układ pływających choinek i stroików. Rywalizację sportową otworzył dr hab. prof. UR **Wojciech Walat** – prorektor ds. studenckich i kształcenia. Zawodniczki i zawodnicy startowali we wszystkich konkurencjach pływackich. Bez-

konkurencyjna była **Katarzyna Górniak** – studentka III roku wychowania fizycznego, wielokrotna medalistka Mistrzostw Polski w Pływaniu i aktualna akademicka mistrzyni (100 m) i wicemistrzyni Polski (50 m) stylem grzbietowym. Bezpośrednio po zawodach wszyscy uczestnicy udali się do „Tawerny Żeglarskiej”, gdzie odbyło się spotkanie towarzyskie i wręczenie nagród.

Pomysłodawcą i głównym organizatorem cieszących się coraz większym zainteresowaniem zawodów był mgr **Zbigniew Sarna**, nauczyciel akademicki w Centrum Sportu i Rekreacji UR, trener pływania. Fundatorami nagród były rzeszowskie firmy: Greinplast – Chemia Budowlana, MURO-TECH s.c., J. Mitał, B. Serwiński oraz Kwaśniak – Nieruchomości.

Fot. M. Świąćicki

Centrum Sportu i Rekreacji oraz Stowarzyszenie Studentów i Absolwentów Uniwersytetu Rzeszowskiego zorganizowało w pierwszych dniach stycznia br. (już po raz czwarty) narciarsko-snowboardowo-turystyczno-wypoczynkowy wyjazd dla pracowników Uniwersytetu Rzeszowskiego i ich rodzin do Krynicy-Zdroju. Corocznie przybywa zwolenników tego aktywnego wypoczynku na zaśnieżonych stokach Słotwin, Jaworzyny, Tylicza i szlakach górskich. W tym roku było 145 uczestników, w tym jedna trzecia to dzieci. Wytrawni narciarze i snowboardziści szusowali samodzielnie, nowicjusze pobierali lekcje u instruktorów z Centrum Sportu i Rekreacji oraz Stowarzyszenia Studentów i Absolwentów: **mgra Adama Maryniaka, mgra Filipa Peliszki, mgr Klaudii Słonec i mgra Arkadiusza Leśniaka-Moczuka**. Łyżwiarze

byli na tafli lodowiska MOSiR w Krynicy, a zwolenników pieszych wędrówek nie odstraszały nawet niskie temperatury (-22°C). Atmosferę wieczornych spotkań ubarwiała kolędowanie, śpiewy przy gitarze i bębnie, pląsy i prawie profesjonalne tańce, a wykład dr hab. prof. UR **Krystyny Leśniak-Moczuk** o znaczeniu imienia w życiu człowieka cieszył się sporym zainteresowaniem uczestników i połączył przyjemne z pożytecznym.

Integracyjne pogawędki przy kominkach w stylizowanych górskich lokalach, potańcówki w restauracji „Artystyczna” dopełniały uroku zimowego wypoczynku. Rodzinną atmosferę zapewniała społeczności z Uniwersytetu Rzeszowskiego **Anna Tomala** - dyrektor OSW „Hajduczek”. Już w lutym 2017 r. rezerwujemy miejsca na przyszły rok (4-7.01.2018 r.).

Gazetę Uniwersytecką wydaje Uniwersytet Rzeszowski za zgodą Rektora.

Autorzy tekstów i współpracownicy nie otrzymują honorariów za publikacje.

Zastrzegamy sobie prawo skracania, adiustacji tekstów i zmiany tytułów. Wszelkie prawa zastrzeżone.

ISSN 1642-6797

Druk: ZIMOWIT

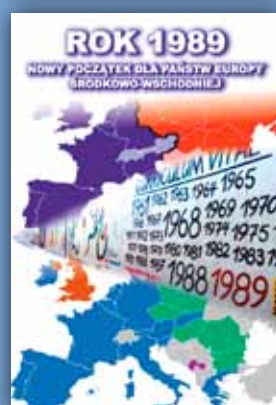
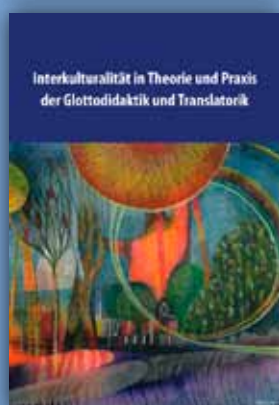
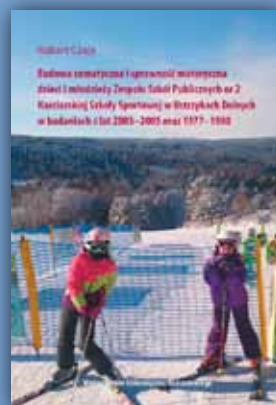
Adres Redakcji: 35-959 Rzeszów, ul. prof. S. Pigonia 8, tel. 17 872 14 14, gazetaur@ur.edu.pl

Redakcja: inż. Ludwik Borowiec

Fot. na okładce P. Jakubowicz

Nakład: 1200 szt.

Nowości WYDAWNICZE

Prezentowane książki można nabywać, składając zamówienie pocztą elektroniczną lub bezpośrednio w Wydawnictwie (pok. 112; ul. prof. S. Pigonia 6, 35-310 Rzeszów).

Wydawnictwo UNIwersytetu Rzeszowskiego
e-mail: wydaw@ur.edu.pl, <http://wydawnictwo.ur.edu.pl>

BAL UNIWERSYTECKI

25 lutego 2017 (sobota), godz. 19:00

w Rezydencji Alabaster (Rzeszów, ul. Ks. Stafieja 8)